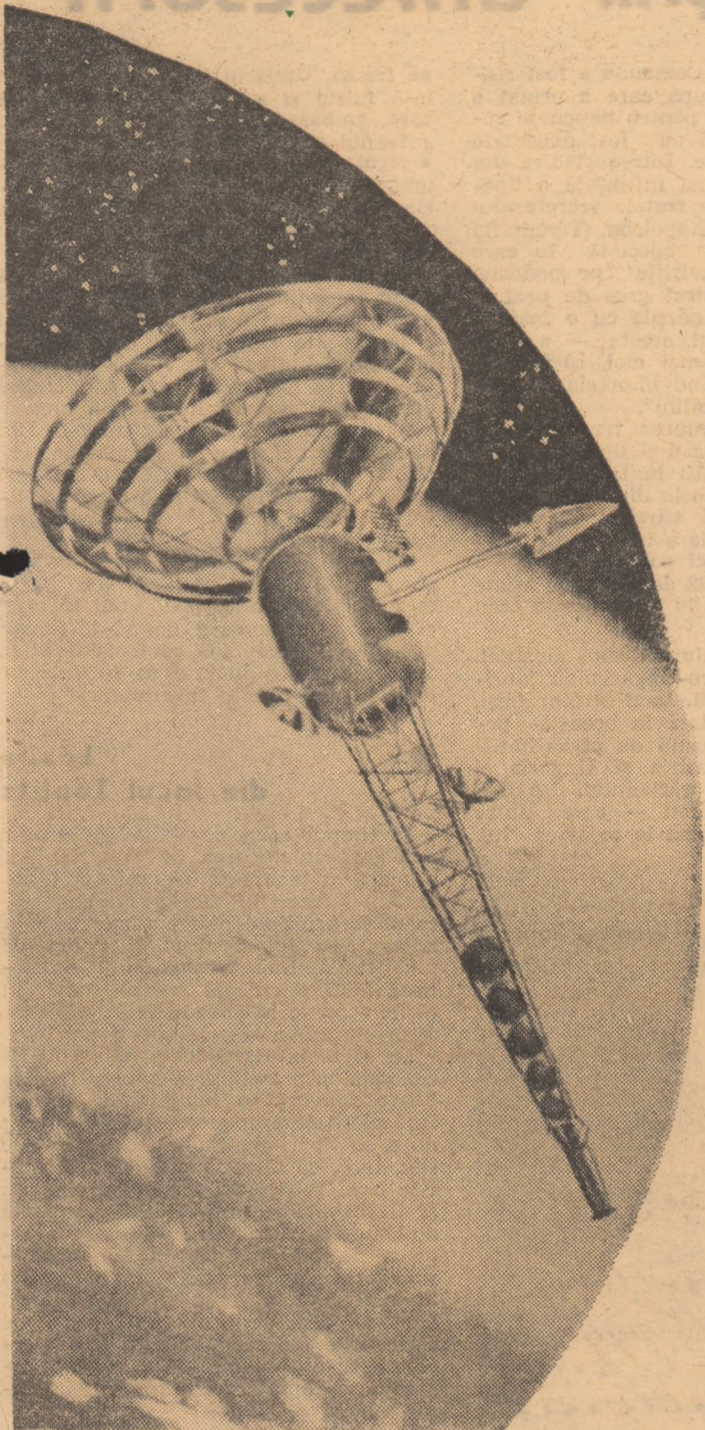

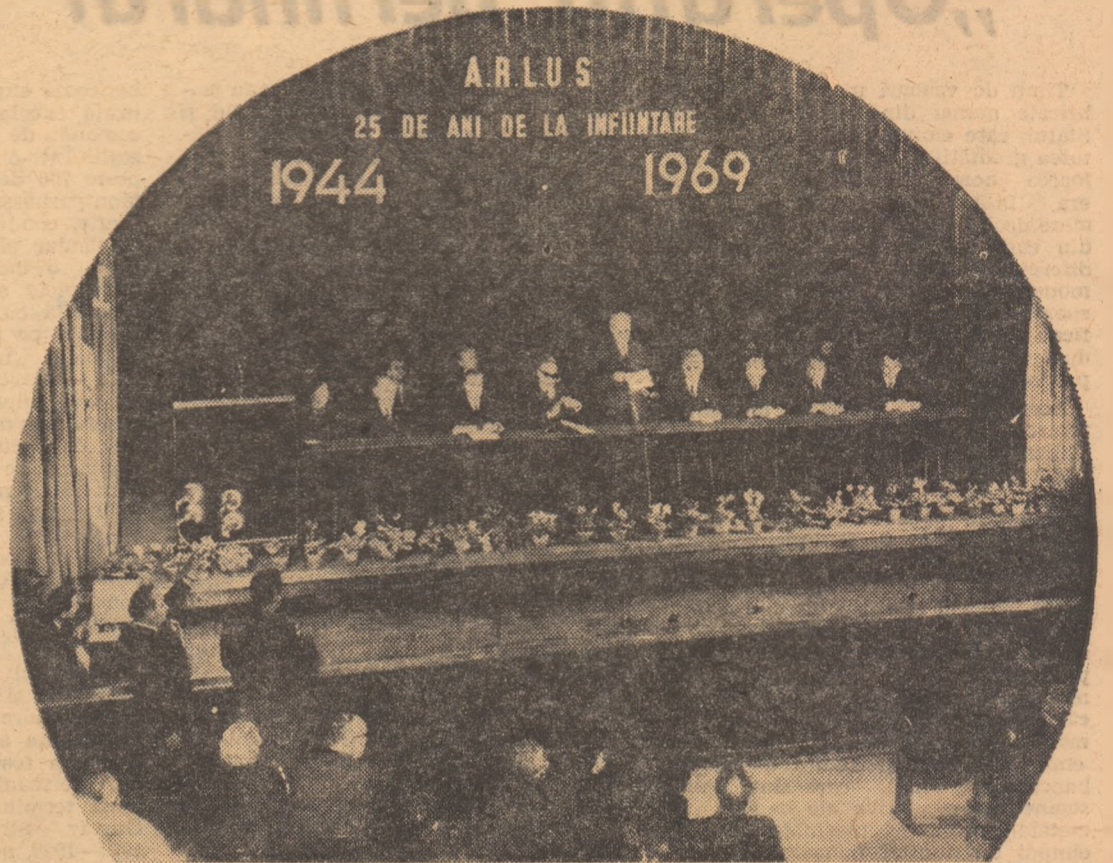
VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

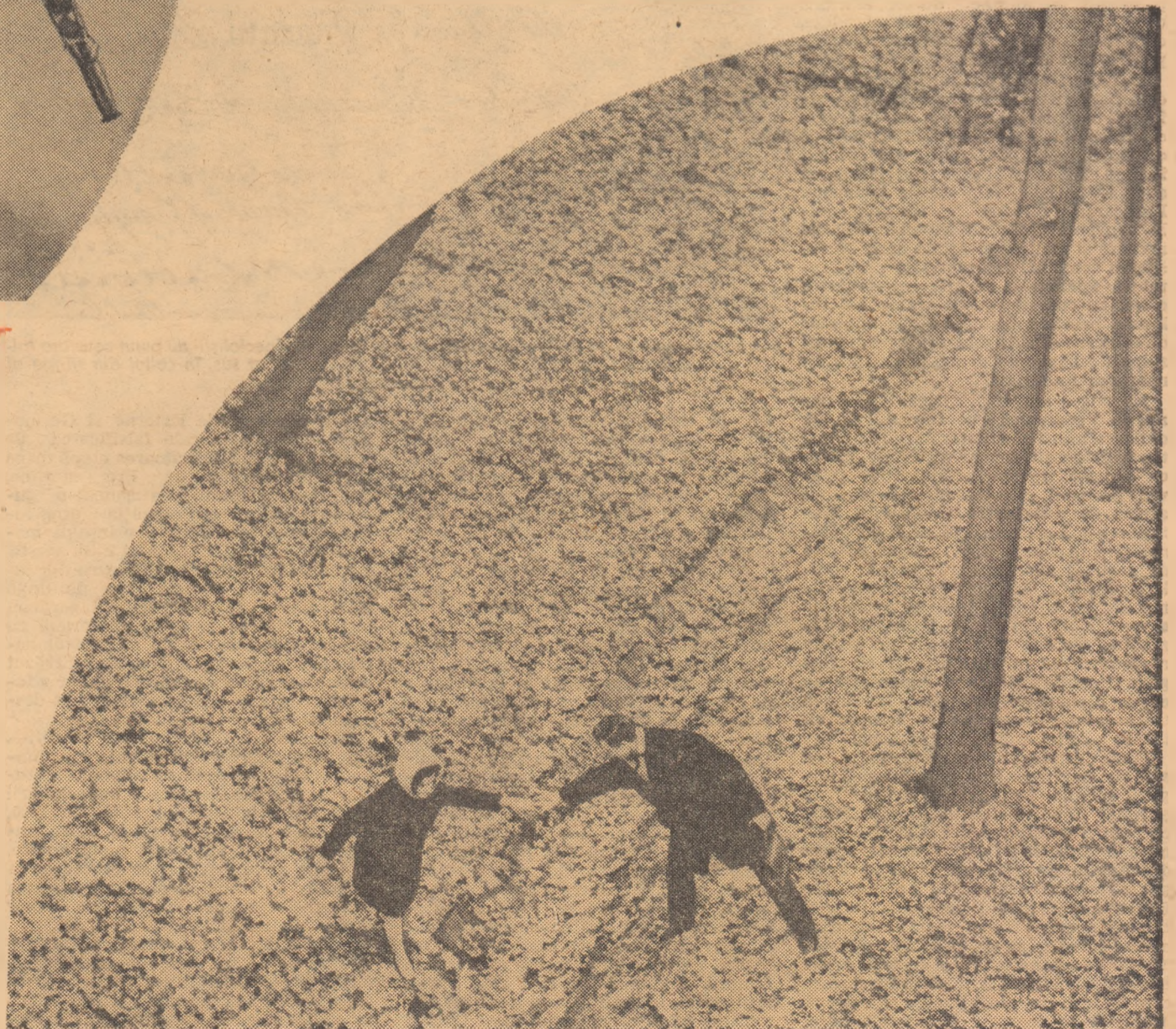
12 pagini - 1 leu

Utilizând energia
care rătăcește
in
Univers...

La 12 noiembrie s-a împlinit un sfert de veac de la
constituirea A.R.L.U.S.-ului
In pag. 3-a relatarea adunării
festive

Zi de toamnă

Foto : G. Cernokov

46

ANUL XXV
(1287)
14 NOIEMBRIE 1969

Din vremi imemorabile, dreptul penal cuprinde legi care pedepesc aspru falsificarea de bani. Cu toate acestea, din momentul apariției banilor și pînă în zilele noastre această operație nu și-a pierdut niciun moment actualitatea.

Documentar

„Operația Bernhardt” și... antecesorii

Timp de veacuri monedele erau fabricate numai din metale prețioase. Statul, care emitea bani, atesta exactitatea greutateii și calitatea mostrei. Valoarea nominală a unei monede era, însă, întotdeauna ceva mai mare decît valoarea reală a materialului din care era fabricată; din această diferență rezulta așa-numitul venit monetar al tezaurului. Dorind să-și sporească acest venit, cîrmuitorii falsificau sistematic moneda, fie micșorîndu-i greutatea, fie adăugînd la metalul prețios amestecuri fără valoare.

Acest din urmă procedeu, numit „alterarea monedei”, a fost multă vreme utilizat de diverși regi. Astfel, regele francez Filip al IV-lea este cunoscut în istorie și sub porecla de „regele falsificator de monede”. Iar regele englez Henric al VI-lea, al cărui alchimist descoperise că, frecat cu mercur, arama capătă o nuanță argintie, a dat drept monede de argint cîteva emisiuni de bani de aramă, acoperiți cu mercur. Principii germani de la începutul secolului XVII falsificau deseori monede, dar apoi refuzau să primească plata impozitelor și a taxelor vamale cu astfel de bani, cerînd monede emise anterior. O dată cu apariția bancnotelor, însă, care sînt numai semne reprezentative ale banilor din metale prețioase, mașinațiunile din cîmpul emisiunilor bancare au luat o amploare fără precedent.

Un eșec lamentabil

În decembrie 1924, la William Waterloo, proprietarul unei mari tipografii din Londra, care tipărea de mult timp semne bancare, hîrtii de valoare și mărci poștale pentru diverse țări, s-a prezentat un anume doctor Marang, coproprietar al unei firme olandeze, care fabrica de asemenea bancnote pentru mai multe țări.

Marang i-a arătat lui Waterloo un contract autentificat conform căruia întreprinderea lui trebuia să tipărească, în secret, pentru Portugalia 600.000 de bancnote de 500 scuzi. Cu doi ani înainte, firma Waterloo tipărise și ea o cantitate egală din aceste bancnote. I se cerea deci repetarea tirajului, noile bancnote trebuînd să aibă aceleași numere și serii ca și prima oară. Necesitatea comenzii era motivată prin faptul că Portugalia se afla într-o gravă criză, pe care guvernul sconta s-o înlătore prin exploatarea zăcămintelor de minereu din Angola, unde noua emisiune de bancnote urma să asigure finanțarea lucrărilor.

Marang a mai explicat că, deși autoritățile portugheze se adresaseră lui, el dorea totuși să cointerezeze în executarea comenzii firma Waterloo, întrucît aceasta tipărise primul tiraj și avea, probabil, clișeele. Și, deși și-a dat seama de ilegalitatea tranzacției, Waterloo n-a găsit totuși că ar fi condamabilă, întrucît și pînă atunci o serie de guverne mai făcuseră operații similare. Încît, a acceptat să execute comanda, cu condiția însă să primească o confirmare din partea Băncii din Lisabona. Marang a adus curînd adresa respectivă, și în 1925 tirajul a fost gata. Imputernicit cu o legitimație de curier diplomatic portughez, Marang a transportat bancnotele — tranșă cu tranșă — din Anglia la Lisabona.

Toate actele lui Marang (cum s-a stabilit mai tîrziu) au fost false. Complicii lui din Lisabona — Arthur Reis și Adolf Hönnis — au înființat o „Bancă pentru creditarea dezvoltării economice a Angolei”. Cu bancnotele aduse din Anglia, agenții noii bănci au început să cumpere la bursă acțiuni ale Băncii naționale a Portugaliei. Reis și Hönnis aveau planuri mari: intenționau să pună mîna pe 51 la sută din acțiunile Băncii naționale și în felul acesta să devină directorii ei. Împrejurare care le-ar fi dat posibilitatea să retragă în secret de pe piață bancnotele false, înmormîntînd astfel emisiunea ilegală de bani.

Dar evenimentele au luat altă întorsătură. În Portugalia au început să se descopere tot mai des bancnote cu a-

ceeași serie. Și, curînd, experții au stabilit că hîrtia, filigranele, culorile și nuanțele de cerneală, metoda de tipărire, cu alte cuvinte toate indiciile după care specialiștii deosebesc banii falși de cei autentici erau identice. Încît s-au adresat lui Waterloo cu speranța că firma care tipărise banii veritabili îi va putea deosebi pe cei buni de cei falși după semne pe care le cunoștea numai ea. În felul acesta s-a descoperit falsul.

Marang a izbutit să dispară, Reis și Hönnis au fost însă arestați. Ca să nu stîrnească panică la bursă, guvernul portughez i-a deferit justiției abia după cinci ani de la arestare.

Dar există și multe exemple, cînd falsificarea de bani a fost utilizată ca instrument de politică externă. În 1517, de pildă, regele ceh Ludovic a emis monede foarte asemănătoare cu groșii polonezi, dar care conțineau o cantitate mult mai mică de argint. La începutul secolului XVII — în timpul războiului cu Rusia — Polonia și mai apoi Suedia au bătut monede rusești false. În cursul războiului de șapte ani, Frederic al II-lea a introdus în Polonia o mare cantitate de monede de aur false, conținînd de trei ori mai puțin metal nobil decît cele veritabile.

În timpul războaielor civile, falsificarea de bani a fost deseori folosită ca un instrument de diversiune economică de către taberele reacționare. Ast-

bancnote engleze. Comanda a fost realizată excelent. După care a urmat o comandă de clișee pentru bancnote rusești. Într-o lună au fost executate peste 700 de clișee. Într-o clădire din Montparnasse a fost înființată o tipografie, condusă de fratele secretarului particular al lui Napoleon. Tipografia avea o încăpere specială în care bancnotele erau zvîrlite pe podeaua acoperită cu un strat gros de praf și răsucite pe toate părțile cu o mătură de piele. „În felul acesta — a scris Lall — deveneau mai moi, căpătau o nuanță cenușie, dînd impresia că trecuseră prin multe miini”.

O dată cu înaintarea trupelor lui Napoleon, se deplasau și tipografiile de bani falși; mai întîi la Dresda, apoi la Varșovia și, în cele din urmă, chiar la Moscova. După sfîrșitul războiului din 1812, cînd Rusia a înlocuit bancnotele de pînă atunci cu altele noi, s-a constatat că din 832 de milioane aflate în circulație peste 70 de milioane erau false.

În ajunul primului război mondial, Germania și Austro-Ungaria au fabricat, în mare secret, bani străini falși. Experiența acumulată în această perioadă a fost utilizată de oficialitățile din Germania, Austria și Ungaria și după terminarea războiului. Astfel, Gustav Stressemann — care între 1923—1929, adică pînă la moartea lui,

de franci. Casierul băncii a descoperit însă falsul și a chemat poliția. Drept care, ambasadorul ungar a informat guvernul de cele întimplate, iar acesta a cerut tuturor agenților aflați în străinătate să distrugă imediat toate dovezile. Conform unor instrucțiuni date în prealabil, banii falși au fost stropiți cu benzină și arși.

Cu toate acestea, Banca Franței a văzut în întîmplarea cu bancnota de o mie de franci o primejdie serioasă și a trimis la Budapesta detectivi. Aceștia au izbutit să afle curînd în ce împrejurări a fost pus la cale falsul, deși din ordinul guvernului, poliția ungară încercase să șteargă toate urmele. Doi oameni politici, care intenționau să facă public cazul în fața justiției, au fost asasinați: unul otrăvit la o recepție, altul atacat de o bandă de „asasini necunoscuți”.

Ca să absolve guvernul de orice plăceri, Windisch-Graetz și acoliții lui și-au luat asupra lor toată vina. În 1926, ei au fost condamnați, dar și-au ispășit pedeapsa în condiții confortabile iar după eliberarea înainte de termen au fost din nou primiți în armată.

Lăzile din lacul Toplitz

În timpul celui de-al doilea război mondial, falsificarea de bani, a luat o mare amploare în Germania hitleristă. Hitleriștii falsificau pe scară fără precedent nu numai bani ai adversarilor, ci și ai aliaților lor (de pildă Italia). Emisiunea continuă de monedă falsă practică de hitleriști în țările ocupate le-a îngăduit să jefuiască resursele materiale ale acestora.

La 28 mai 1941, Funk, ministrul Economiei și președintele Băncii Reichului, a convocat o reuniune la care a fost adoptată propunerea lui Rosenberg de a se tipări bani falși sovietici. Se știe, însă, că Germania hitleristă tipărise bani falși sovietici și mai înainte și îi introdusese în U.R.S.S. cu poșta diplomatică, răspîndindu-i prin cumpărarea de bijuterii, obiecte de anticariat și lucrări de artă. Reuniunea din 28 mai 1941 a avut, probabil, drept scop să dea curs liber realizării de către organele economice și financiare ale Reich-ului a unei vaste operații legate de apropiata declanșare a agresiunii împotriva U.R.S.S.

O deosebită amploare a luat în cursul celui de-al doilea război mondial falsificarea de bancnote engleze. Aprobată chiar de Hitler și cunoscută mai întîi sub numele de cod „Operația Andreas” iar apoi „Operația Bernhardt”, ea a început încă înainte de război. După un studiu minuțios al compoziției hîrtiei, cernelurilor, metodei de tipărire a lirei sterline și descifrarea sistemului ei de numerotare, falsificatorii de bani SS-ști au fabricat

(Continuare în pag. 11-a)

D. Mirski

documenta.

documentar docum.

rentar documentar du

documentar document.

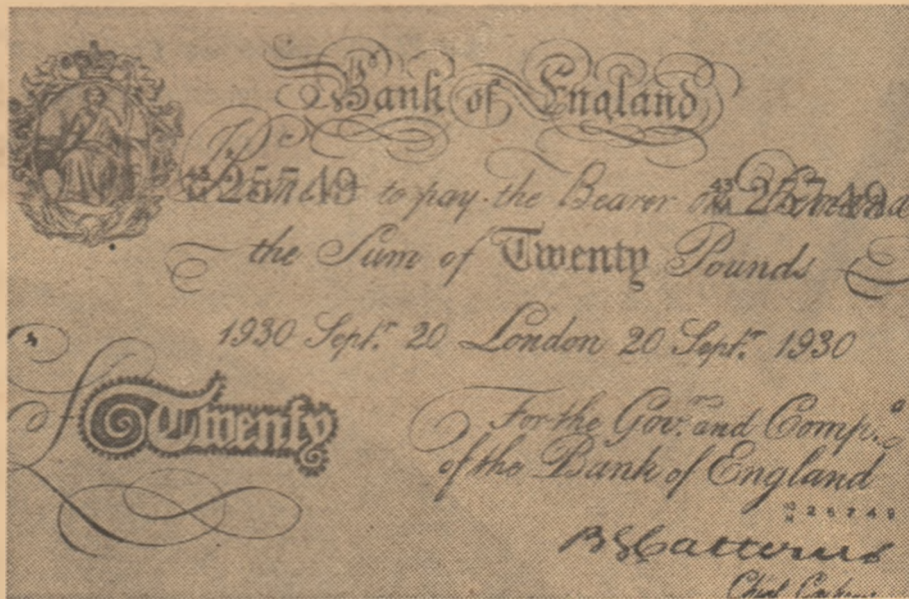
umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

ar documentar documentar

umentar documentar docu

O bancnotă de 20 de lire sterline falsificată de hitleriști. Specialiștii au putut constata falsul din cercetarea detaliilor simbolului Marii Britanii, aflat sus, în colțul din stînga al bancnotei

fel, în timpul războiului civil din S.U.A. (1861—1865), sudiștii au falsificat bani nordişti spre a submina economia federaliștilor. În timpul Revoluției franceze, emigranții regaliști au falsificat în fabrici special utilizate din Londra și Elveția bancnotele emise de Convenția la Paris.

Astăzi se știe, de asemenea, că Napoleon și-a finanțat războaiele cu bani falși și că punea la cale slăbirea economiei inamicilor prin dezorganizarea circulației monetare din țările respective. Între 1806—1809, bunăoară, din ordinul lui s-a procedat la falsificarea de monede divizionare și de bancnote austriece, în 1810 de bilete de bancă engleze, iar apoi și de bancnote rusești. Un gravor de la Direcția generală militară din Franța, Lall, care a fost antrenat în această activitate de „Secția specială a cabinetului secret al Majestății sale imperiale”, a descris, în memoriile lui, cum au fost pregătite formele de tipărit și modul cum s-au fabricat banii. La începutul lui 1810, a arătat Lall, a venit la el un necunoscut care l-a cerut să execute o comandă privată: o copie exactă după un text al cărui original fusese executat la Londra. Lucrarea a fost gata într-o săptămînă, iar calitatea ei a stîrnit admirația celui ce o comandase. Curînd același ins l-a invitat pe Lall să treacă pe la el în legătură cu o nouă comandă și l-a dus la Departamentul poliției. Acolo i s-a cerut să execute clișee de aramă pentru tipărirea de

a fost ministru de Externe al Germaniei — a pus la cale falsificarea de franci francezi; următoarea etapă urma să fie falsificarea de lire sterline. Realizarea planului și-a asumat-o guvernul ungar, iar operația propriuzisă a fost încredințată prințului maghiar Windisch-Graetz. Mai întîi, acesta a studiat atent sistemul de lucru din fabrica de bani și acte false de lingă Köln a serviciului de spionaj german, instalată într-o încăpere subterană cu uși grele de fier. Acolo au fost elaborate măsuri de camuflare; s-a prevăzut chiar posibilitatea aruncării în aer a fabricii în caz că afacerea ar fi fost descoperită.

Operația a fost minuțios pregătită. Unul din conducătorii ei, colonelul Iankovics de la marele stat major, a studiat la Paris tehnica împachetării bancnotelor la Banca Franței. În 1925, bancnotele erau gata și un mare număr de agenți au plecat peste hotare, în țările unde urma să se procedeze la lansarea de franci falși. Transportarea bancnotelor a fost încredințată unor curieri diplomați.

Pînă la începerea operației, bancnotele au fost păstrate la ambasadele ungurești dintr-o serie de țări europene. În Olanda, de pildă, a fost trimis în calitate de curier diplomatic însărcinat cu transportarea banilor falși chiar Iankovics. Acesta s-a prezentat la banca din Haga cu o cerere de schimb de valută și printre banii buni a strecurat și o bancnotă falsă de o mie

1944

A. R. L. U. S.

25 de ani de la înființare

1969

Aniversarea unui sfert de veac de la constituirea Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică — A.R.L.U.S. a fost marcată, marți după-amiază, în Capitală, printr-o adunare festivă ce a avut loc la Casa prieteniei româno-sovietice.

În prezidiul adunării au luat loc tovarășii Mihail Roșianu, președintele Consiliului general A.R.L.U.S., Vasile Vlad, șef de secție la C.C. al P.C.R., Mihai Marin, adjunct al ministrului afacerilor externe, Ion Moraru, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, acad. Ilie Murgulescu și acad. Iorgu Jordan, vicepreședinti ai A.R.L.U.S., Dan Marțian, secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., Octav Livezeanu, vicepreședinte al I.R.R.C.S., artistul poporului Costache Antoniu, artista emerită Dina Cocea, sudorul Anghel Ștefan, de la întreprinderea „Electromontaj”.

La masa prezidiului au luat loc, de asemenea, A. M. Jdanov, adjunct al ministrului petrolului al U.R.S.S., conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-română, care a participat la manifestările organizate în țara noastră cu prilejul aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Roza Geamanova, V. G. Rafkin, G. P. Șumilov și S. A. Osminin, membri ai delegației, precum și A. V. Basso, ambasadorul Uniunii Sovietice la București.

În sală se aflau conducătorii de instituții centrale și organizații obștești, reprezentanți ai vieții științifice și culturale, oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile bucureștene, precum și membri ai ambasadei Uniunii Sovietice.

Adunarea a fost deschisă de acad. Ilie Murgulescu. Despre semnificația aniversării A.R.L.U.S. a vorbit Mihail Roșianu, președintele Consiliului general A.R.L.U.S.

Inițiată de Partidul Comunist Român, la mai puțin de trei luni după insurecția armată victorioasă de la 23 August 1944, a arătat, printre altele, vorbitorul — A.R.L.U.S. a luat ființă ca o expresie a politicii consecvente a partidului nostru de dezvoltare și întărire a relațiilor de prietenie dintre poporul nostru și popoarele Uniunii Sovietice. Tradițiile acestei prietenii, cu vechi și viguroase rădăcini, sînt strîns legate de evenimente de seamă din istoria popoarelor noastre. Ele au căpătat valori superioare o dată cu apariția și creșterea mișcării muncitorești în cele două țări, concretizându-se în luminoase exemple de solidaritate internațională. E suficient să amintim că una din căile prin care „Iskra” leninistă ajungea în Rusia trecea prin România, reprezentanții ziarului găsim aici un real sprijin frățesc din partea organizațiilor noastre muncitorești. De asemenea, în 1905, cercurile largi ale opiniei publice românești au asigurat adăpost și sprijin răsculaților de pe crucișătorul „Potemkin”, manifestându-și puternic solidaritatea cu luptătorii revoluționari din Rusia. Cu o amploare deosebită s-a afirmat solidaritatea frățească, internațională a proletariatului român în timpul și după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Proletariatul, tărâniștea muncitoare, intelectualitatea progresistă din țara noastră au acționat în sprijinul revoluției în cele mai diferite forme, de la mari mitinguri și manifestații de simpatie și solidaritate pînă la participarea directă, cu arma în mînă, alături de Armata Roșie, la luptele pentru apărarea primului stat socialist din lume.

Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist Român — a subliniat vorbitorul — a considerat că promovarea statoinică a unor relații de prietenie între țara noastră și Uniunea Sovietică are o mare importanță pentru interesele celor două popoare, pentru pacea și securitatea în această zonă a lumii.

Politica partidului a găsit un larg ecou în rîndurile opiniei publice, mase tot mai largi se pronuntau pentru prietenie și colaborare cu Țara Sovietelor.

Stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări, în 1934, a fost salutată de întreaga opinie publică progresistă din România. La scurt timp după aceasta, la indemnul P.C.R., au fost înființate asociația „Amicii U.R.S.S.” și alte asociații, ziare și reviste care și-au adus o prețioasă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie cu Uniunea Sovietică.

După ce a evocat episoade semnificative din istoria relațiilor de prietenie și înțelegere dintre cele două țări și popoare, vorbitorul s-a referit la intensă muncă politică organizată de Partidul Comunist Român în rîndul maselor muncitoare, al păturilor sociale largi care se ridicau împotriva pregătirilor de război și a fascis-

atena deosebită pe care partidul o acordă educării patriotice și internaționaliste a oamenilor muncii, înarmării lor cu concepția filozofică despre lume și viață a proletariatului — materialismul dialectic și istoric, vorbitorul s-a referit la bogata activitate ce se desfășoară, în lumina hotărîrii Comitetului Central al P.C.R., pentru aniversarea în România a centenarului nașterii lui V. I. Lenin.

Amintind principiile fundamentale după care se călăuzesc partidul și statul nostru în politica externă, tovarășul Mihail Roșianu a spus:

Adoptînd liniile directe ale activității internaționale a României în perioada următoare, Congresul al X-lea a reafirmat

țiele obștești care desfășoară o largă și fructuoasă activitate menită să promoveze cunoașterea, stima și prețuirea reciprocă, schimburile științifice și culturale-artistice. În această privință, un rol însemnat a revenit și revine Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică.

Vorbitorul a amintit apoi contribuția pe care A.R.L.U.S. a adus-o, de-a lungul celor 25 de ani ai existenței sale, bucurîndu-se de condiții optime, create prin grija partidului și guvernului, de sprijinul și aportul prețios al unui larg activ obștesc, format din cetățeni aparținînd tuturor categoriilor sociale, tuturor profesiilor și domeniilor de activitate.

Între A.R.L.U.S. și Asociația

Aspect de la adunarea festivă

mului, pentru alianță cu Uniunea Sovietică. Militînd activ pentru unirea tuturor forțelor progresiste sub steagul democrației și independenței țării — a spus el — Partidul Comunist Român s-a ridicat de la început cu hotărîre împotriva agresiunii Germaniei fasciste și a războiului antisovietic. Strălucitele victorii obținute de armata sovietică, care a purtat pe umerii săi greul războiului împotriva fascismului, au dat avînt mișcării de rezistență a popoarelor, au exercitat o puternică influență asupra voinței de luptă a poporului român. Coalizarea celor mai largi forțe sociale, politice și militare, în rîndul căroră clasa muncitoare și partidul comunist au avut rolul conducător, a făcut posibilă victoria insurecției armate de la 23 August, cel mai mare eveniment din istoria contemporană a României. O dată cu aceasta, România a întors armele împotriva Germaniei fasciste. În luptele purtate în comun de ostașii români și sovietici pentru nimicirea fascismului s-au pecetluit pe voci frăție de arme româno-sovietică, prietenia traică, de nezdruccinat, dintre popoarele noastre. Poporul român nutrește sentimente de adîncă prietenie și prețuire față de Uniunea Sovietică, ale cărei forțe armate au adus o contribuție hotărîtoare la eliberarea României de sub jugul fascist. În cei 25 de ani care au trecut de la eliberarea țării, prin lupta și munca sa avîntată, poporul român a înfăptuit cu succes, sub conducerea Partidului Comunist Român, orînduirea nouă, socialistă.

Vorbitorul s-a referit apoi la schimbările adînci care au avut loc în societatea noastră ca urmare a victoriei socialismului, la realizările obținute în înfăptuirea hotărîrilor Congreselor IX și X ale P.C.R. Subliniînd

hotărîrea partidului și statului de a înfăptui o politică externă constructivă, de a nu precupeți nimic pentru a spori continuu aportul țării noastre la rezolvarea marilor probleme ale lumii contemporane, la asigurarea securității pe continentul nostru și în întreaga lume, la promovarea ideilor colaborării și cooperării internaționale, la realizarea aspirațiilor popoarelor spre libertate, independență și progres social.

Pornind de la considerentul că extinderea și întărirea legăturilor multilaterale dintre țările socialiste reprezintă un factor de seamă în propășirea fiecărei țări în parte și în întărirea forței sistemului mondial socialist și sporirea influenței sale în lume, România a dezvoltat și dezvoltă continuu relațiile sale cu toate țările socialiste, pe baza principiilor internaționalismului socialist, respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, înțelegătorii și avantajului reciproc, a depus și depune în continuare eforturi pentru apărarea și consolidarea unității și coeziunii țărilor socialiste, a mișcării comuniste internaționale.

În acest spirit, țara noastră a extins și intensificat continuu relațiile de prietenie și colaborare cu Uniunea Sovietică. Ridicate pe o treaptă superioară în anii construcției socialiste, aceste relații — care constituie una din temelii politicii externe a țării noastre — cunosc în prezent o largă desfășurare. Amploarea schimburilor economice dintre țările noastre își găsește expresia în prezența constantă a Uniunii Sovietice pe primul loc în comerțul exterior al României.

O contribuție de seamă la dezvoltarea continuă a prieteniei dintre țările noastre, a spus în continuare vorbitorul, aduc numeroase instituții și organiza-

de prietenie sovieto-română se desfășoară un schimb sistematic de expoziții, lectori, materiale documentare, cărți, ziare, reviste, filme, reproduceri de artă etc. La adîncirea cunoașterii reciproce, o contribuție importantă aduc contactele directe prin schimburi de vizite între delegații alcătuite din reprezentanți ai vieții publice, științifice, literare, artistice, muncitori, țărani, ingineri.

În lumina realizărilor de pînă acum și a perspectivelor dezvoltării continue a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, a spus în încheiere vorbitorul, considerăm că există toate posibilitățile ca și în viitor Asociația noastră și Asociația de prietenie sovieto-română să desfășoare o activitate susținută și fructuoasă.

Militînd și în viitor pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, A.R.L.U.S.-ul va acționa neobosit pentru a-și aduce contribuția la cultivarea sentimentelor de solidaritate frățească, de stimă și prețuire reciprocă dintre poporul nostru și popoarele sovietice, la popularizarea cît mai largă a celor mai de seamă valori din creația popoarelor celor două țări.

A luat apoi cuvîntul A.M. Jdanov, conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-române.

Subliniînd că vizita delegației sovietice a coincis cu aniversarea a 25 de ani de la organizarea Asociației române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. — A.R.L.U.S., vorbitorul a spus: Prietenia dintre popoarele noastre are adînci rădăcini în istorie. Victoria Revoluției din Octombrie și constituirea primului stat proletar din lume, Republi-

ca Sovietelor, au fost întimplinate de oameni muncii din România cu profundă simpatie și entuziasm. Iar cînd poporul nostru a trebuit să-și apere cu arma în mînă cuceririle din Octombrie, în războiul civil și împotriva intervenției străine, în rîndurile zecilor de mii de internaționaliști din multe țări, cot la cot cu muncitorii și țărani din Rusia, au luptat tovarășii noștri din România, cărora le păstrăm o sfîntă amintire. La rîndul său, poporul nostru a acordat un sprijin permanent oamenilor muncii din România în lupta lor revoluționară împotriva jugului regimului burghez și monarhic, pentru cucerirea drepturilor lor.

În perioada Marelui Război pentru Apărarea Patriei — a arătat în continuare vorbitorul — poporul sovietic, zdrobind hoarele fasciste, a considerat de datoria sa să acorde un ajutor frățesc poporului român pentru a se elibera de sub jugul fascist.

După eliberarea țării și cucerirea puterii de către oamenii muncii din România, relațiile prietenești dintre țările și popoarele noastre, dobîndind cele mai variate forme, se dezvoltă și se întăresc necontenit. El a subliniat că Uniunea Sovietică, așezînd la baza acestor relații principiile leniniste ale internaționalismului proletar, consideră că ele corespund intereselor vitale ale ambelor popoare, intereselor socialismului și comunismului.

În continuare, A. M. Jdanov s-a referit la activitatea de propagare a ideilor prieteniei și colaborării dintre popoarele României și Uniunii Sovietice, desfășurată de Asociația română pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. Folosind diferite forme și metode de muncă, organizînd un mare număr de manifestații diverse — a arătat vorbitorul — A.R.L.U.S. face cunoscute pe larg oamenilor muncii din România viața poporului sovietic, realizările din economia, știința și cultura sa.

În continuare, referindu-se la vizita pe care delegația sovietică a făcut-o în aceste zile în țara noastră, oaspetele a amintit de vizitele făcute într-o serie de orașe, în întreprinderi, instituții de cultură.

Am avut posibilitatea — a arătat el — să luăm cuvîntul la adunări festive consacrate celei de-a 52-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, să facem cunoștință cu activiștii A.R.L.U.S., cu viața și succesele poporului român în construcția socialismului. Aceste succese au fost obținute de harnicul popor român, sub conducerea partidului său comunist, în colaborare multilaterală cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste.

Subliniînd că activitatea A.R.L.U.S.-ului se bucură de o înaltă apreciere din partea poporului sovietic A. M. Jdanov a dat apoi citire textului unei telegramme de felicitare adresate A.R.L.U.S.-ului.

În numele Prezidiului Uniunii asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu străinătatea și al conducerii centrale a Asociației de prietenie sovieto-română, în numele întregului popor sovietic — se spune printre altele în telegramă — vă felicităm din inimă și prin dumnezeavoastră, întreg poporul român, cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a creării Asociației române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. În telegramă se dă o înaltă apreciere activității desfășurate de A.R.L.U.S. pentru popularizarea în rîndul poporului român a realității sovietice, pentru contribuția sa la consolidarea legăturilor de prietenie dintre România și Uniunea Sovietică. A.R.L.U.S. își sărbătorește jubileul în ajunul măreței date pe care o va aniversa întreaga omenire progresistă, împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin mare internaționalist și luptător înflăcărat pentru prietenia dintre popoare. Felicitîndu-vă în această zi memorabilă se arată în încheierea telegrammei ne exprimăm convingerea că A.R.L.U.S.-ul, sprijinîndu-se pe glorioasele sale tradiții, va fi și în viitor

(Continuare în pag. 11-a)

ULUITOARELE EXPERIENȚE ALE LUI WOLF MESSING

Un „mag” faimos și celebrii săi clienți

Parapsihologia este un domeniu controversat. Argumentele pro și contra se confruntă într-un duel interminabil. Oricum, cert este că harta complexei lumi a personalității umane mai are încă „pete albe”, zone necunoscute și neexplicate, fapt care permite tot felul de speculații pînă la stabilirea adevărului științific. În cele care urmează, nu avem firește pretenția că putem duce disputa mai departe, ci ne mărginim numai să prezentăm un caz faimos, acela al lui Wolf Messing, celebru astăzi în întreaga lume. Dacă nu s-au sfiit să-l consulte Gandhi, Freud, Einstein, o putem face cu conștiința împăcată...

Sătul de sărăcie și mizerie, Wolf Messing hotărî să fugă de acasă. Deși avea numai 13 ani, necunoscutul nu-l speria. În gară la Varșovia (Messing s-a născut într-un sătuc din apropierea capitalei poloneze, Gora Kalewaria, la 10 septembrie-1899) urcă în primul tren pe care-l găsi. Era un tren de Berlin. În vagon era semiîntuneric, așa încît băiatul, care n-avea bilet, profită de împrejurare și se strecură sub banchetă, la adăpostul boccelor celorlalți pasageri. Ațipise, cînd auzi vocea controlorului, care îl dibăcise și-l țintuia cu o lanternă: „Puștiule, ia arată-mi biletul!”

Speriat, puștiul își ridică ochii spre bărbatul mustacios și își pironi privirea asupra-i. Cu mîna pipăia mașinal po-deaua. Degetele lui dădură peste ceva foșnitor. Era o bucătică de hirtie căzută de la vreun pachet. Messing o ridică, i-o întinse controlorului și, cum avea să-și amintească mai tîrziu, „am dorit din toate puterile mele să ia bucătică de hirtie drept bilet de tren”. Controlorul, de pe fața căruia copilul nu-și clintea privirea, o luă, o suci pe toate fețele, o perforă și i-o înapoie spunîndu-i dojenitor: „Dacă ai bilet, de ce te-ai ascuns sub banchetă? Mai sînt destule locuri libere în compartiment. Pînă la Berlin mai avem două ore”.

La Berlin, forfota orașului îl ameți. Messing izbuti să găsească niște cunoștințe care-l găzduiră. Apoi își găsi și de lucru. Muncea din greu, cărînd bagaje și pachete, spălînd vase, lustruînd pantofi.

Au fost zilele cele mai grele din viața lui. Foamea nu era pentru el o nouă tate și de aceea pîinea pe care o cîștiga îi părea nemaipomenit de gustoasă. Dar era prea puțină.

Într-o zi plecă să ducă un pachet undeva într-o suburbie a orașului. Trecură vreo patru luni de la fuga de acasă. Dar nu apucă să ajungă la destinație: epuizat de foame, leșină în mijlocul străzii.

„Ești un medium
extraordinar!”

Fu transportat la spital, dar nu-și reveni. Pulsul nu se mai simțea, trupul l se răcise, respirația se oprise. Nimeni nu-și mai bătu capul cu el și fu dus la morga spitalului. Probabil că ar fi sfîrșit într-o groapă comună, dacă un student medicinist nu și-ar fi dat seama, întîmplător că inima îi mai bătea. Foarte slab, aproape imperceptibil, dar bătea.

După mai bine de două zile îl readuse în simțiri profesorul Abel, psihiatru și neuropatolog faimos pe atunci.

Messing îi datorează profesorului Abel nu numai viața ci și descoperirea și dezvoltarea calităților lui hipnotice și telepatice. Doctorul îi explică cu răbdare că se aflase într-o stare de letargie cauzată de anemie, de epuizare și de tensiunea nervoasă. Era uimit de capacitatea, descoperită la micul pacient, de a-și ține organismul sub un control total. De la el auzi Messing pentru prima oară termenul de „medium”. „Ești un medium extraordinar!”, îi spusese doctorul.

Și Abel începu să facă diverse experiențe cu băiatul. Înainte de toate, încercă să-i însuflească încrederea în el însuși și în propriile-i forțe. Îi repeta mereu

că poate să-și impună absolut tot ce vrea. Împreună cu prietenul și colegul său Schmidt, profesor de psihiatrie, făcu asupra băiatului experiențe de gestionare. Doamna Schmidt îi dădea comenzi mintale pe care Wolf le execută.

Primul experiment fu acesta: Schmidt ascunse în sobă o monedă de argint pe care Messing trebuia să o scoată fără să deschidă ușa, prin desprinderea unei cărămizi exact în locul respectiv. Răspunzînd comenzii mintale, băiatul făcu breșă unde trebuia și scoase moneda.

Trei luni într-un sicriu de sticlă

Tot Abel îl prezentă primului său impresar, domnul Zelmeister, care îl „vîndu” panopticului din Berlin. În fiecare vineri dimineață, înainte de deschiderea muzeului, Messing se culca într-un sicriu de sticlă și cădea în catalepsie. Timp de trei zile trebuia să rămână nemișcat. Nimeni n-ar fi spus că nu-i un cadavru!

Lucră la panopticum mai mult de un semestru. Cu alte cuvinte petrecu peste trei luni din viața lui în sicriul transparent și rece, primind în schimb din mîncare pe zi. După mizeria pe care o îndurase, suma i se părea fabuloasă.

Dar cu toate că îl plasaseră, Abel și Schmidt nu întreprinseseră experiențele cu el. Rezultatele erau de fiecare dată tot mai bune. Wolf începu să înțeleagă comenzile mintale, din ce în ce mai complicate, mult mai repede și mai exact. Învătă să distingă între gîndurile care-i „răsunau” în cap și „vocea” de care trebuia să asculte.

Tot el îl familiariză cu arta de a rămîne insensibil la anumite senzații dureroase. Cînd ajunse să o stăpînească bine, Messing se angajă la varietetul din Wintergarten.

Milionarul asasinat

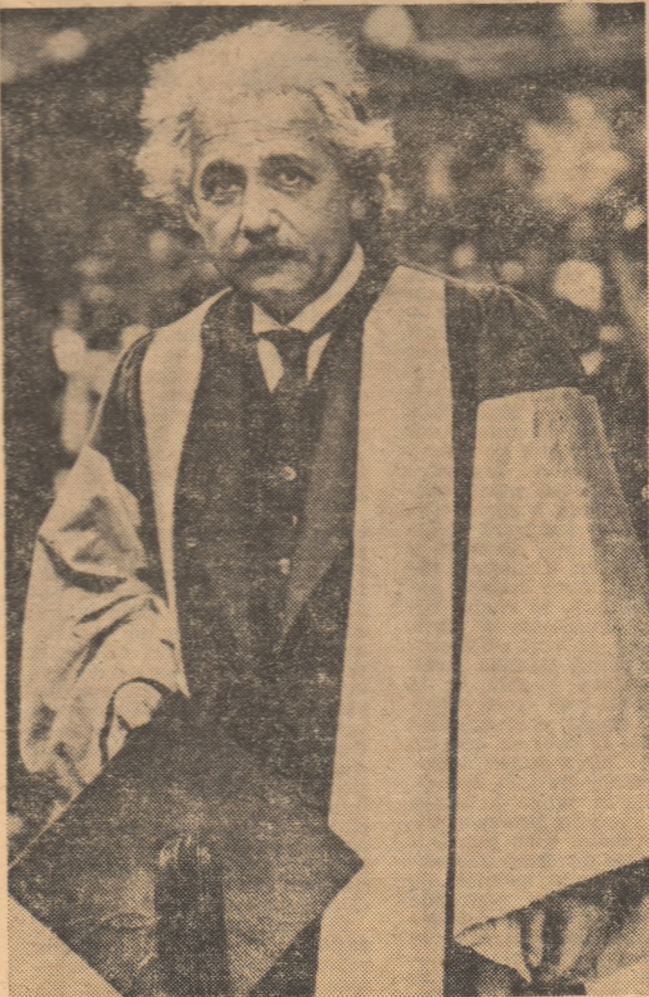
La începutul programului, Messing o făcea pe fahirul. Își impunea să nu simtă durerea cînd i se întingeau în piept zeci de bolduri și i se străpungea gîtul cu un ac de pălărie.

La sfîrșitul programului ieșea pe scenă un actor gătit ca un „milionar”, cu

frac, cilindru, multe inele pe degete, un ceas cu lanț de aur pe burtă, butoni de briliante etc., etc. La un moment dat era atacat de „bandiți”, care îl „ucideau”, îl prădau de toate bijuteriile și le împărțeau spectatorilor. Atunci venea rîndul lui Messing. În chip de detectiv, el se ducea la sigur și-i ruga pe nobili domni și pe frumoasele doamne să restituie cutare obiect indicînd și locul unde era ascuns. În genere — buzunarul de la spate al pantalonilor, buzunarul interior al fracului, poșetele și pantofii doamnelor. Acest număr avea întotdeauna mult succes. Mulți spectatori începură să frecventeze Wintergarten-ul special pentru a-l vedea.

Cînd Messing implini 15 ani, impresarul îl „vîndu” circuitului Busch, celebru și atunci. Era în 1914, an fatal pentru omenire. La circ programul tinărului iluzionist nu se schimbă prea mult. Ca și la cabaret, se lăsa împuns și străpuns. Dar scena cu „milionarul asasinat” și împărțirea bijuteriilor nu se mai juca. Dimpotrivă, se cereau din sală tot felul de obiecte pe care el trebuia apoi să le restituie fiecărui proprietar, fără greș.

Puțin cite puțin, fama lui Messing creșu. În 1915 impresarul îi organiză primul turneu. Începură cu Viena. Acum nu mai prezenta numere de circ, ci un program de experimente psihologice. Cu circuitul o terminase definitiv. Turneul dură trei luni. Spectacolele a-

Einstein, nu așa cum l-a văzut Messing, ci în înfățișare academică

traseră atenția generală și Messing deveni „atractiva nr. 1 a stagiunii”.

Einstein lasă să i se smulgă părul

La Viena îl cunosc pe Albert Einstein. Atunci încă nu știa nimic de teoriile acestuia care aveau să revoluționeze fizica și de altfel erau puțini cei care le cunoșteau. (Lumea află

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
i reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj i

despre teoria relativității abia cu un an mai tîrziu, în 1916). Totuși auzise de el.

Einstein asistă la unul dintre spectacolele lui și se arată interesat de protagonist. Într-o zi îl pofti la el acasă. Savantul nu era singur. În salonul înțesat de cărți, se mai afla un bărbat de vreo 50 de ani, cu față severă, care fixa asupra interlocutorilor săi o privire aspră și imobilă. Era faimosul psiholog austriac Sigmund Freud, creatorul psihanalizei. Ca de obicei, purta o redingotă neagră. Gulerul înalt și țeapănă părea că-i susține gîtul ridat, cu mărul lui Adam proeminent. Einstein era îmbrăcat foarte simplu, numai cu un pulover cam uzat. Freud ceru să înceapă îndată experiențele și se oferă să dea comenzi.

Prima „sună” așa: să ia de pe măsuta de toaletă o pensetă și să smulgă trei fire de păr din superba chică a lui Einstein. Messing se conformă: scuzîndu-se, îi comunică savantului ce i-a ordonat amicului lui și-i smulse cele trei fire. Einstein suportă experiența zîmbind.

Al doilea ordin nu era dureros. Messing trebuia să-i aducă marelui fizician vioara și să-i ceară să cînte. Îndeplini și această comandă a lui Freud. Einstein izbucni în ris, luă arcușul și începu să cînte. Seara trecu foarte plăcut.

Messing se mai întîlni apoi cu Freud de mai multe ori. Una din camerele casei savantului fusese transformată în laborator. „Nu știu dacă, în activitatea lui, Freud avea realmente nevoie de toate obiectele pe care le îngrămădise acolo: un schelet în borcane mari de sticlă pline cu spirit etc., sau trebuiau să-i servească numai ca să facă efect asupra bolnavilor pe care-i primea acasă — scrie Messing în memoriile sale. În orice caz, camera făcea o impresie puternică, în special în raport cu stăpînul ei sever, ascetic de slab, îmbrăcat în negru și semănînd cu un demon. Cînd mă gîndesc la el, mi-l imaginez umblind prin casă sprijinit în neliptu-i baston-umbrelă. Puțini oameni îl vizitau. Erau, în general, domni bătrîni, rigizi și corecți, cu gulere tari și, cum cerea moda de atunci, îmbrăcați în redingote lungi.

După cite imi amintesc, Freud nu era iubit. Era irascibil, nemilos în critici și în stare să-i umilească chiar nemeșitat pe alții. Totuși asupra mea a exercitat o importantă influență pozitivă. El m-a învățat autohipnoza și concentrarea. Și cum aș fi putut să nu fiu dominat la 16 ani de acest om extrem de interesant, profund și puternic? Freud folosea puterea sora binele meu. Cunoștința noastră a durat mai mult de doi ani și mi-l amintesc pînă azi cu multă grațitudine”.

Cu ochii legați la volanul unui automobil

În 1917, Messing începu un turneu care cuprinse aproape tot globul pămîntesc. În patru ani străbătu Japonia, Brazilia, Argentina...

În 1921 se înapoie la Varșovia. În răstimpul petrecut dincolo de ocean, Europa se schimbase mult. Rusia fusese zguduită de Revoluția din Octombrie. Pe noua hartă a bătrînelui continent apăruse statul polonez. Cînd implini 23 de ani, fu chemat în armată. Trecură citeva luni. Într-o zi fu chemat de comandantul său de companie care îi spusese că era invitat nici mai mult nici mai puțin de însuși capul statului, Pilsudski.

V. Baikov

(Va urma)

Plouă, plouă, ce ne pasă nouă... Pantomimă interpretată de studenți de la Institutul pedagogic de artă din Vladivostok

PSEUDOJURNAL

De miercuri pînă luni

De miercuri 5 pînă luni 10 noiembrie, au fost oaspeții Bucureștilui Tamara Makarova și Serghei Gherasimov, două nume prea bine cunoscute pentru a mai fi nevoie să fie prezentate.

Tamara Makarova și Serghei Gherasimov s-au cunoscut pe platoul de filmare. În echipa condusă de Kozintsev, el era un cadru vechi (n-avea 20 de ani), ea o figură nouă — o leningrădeancă abia ieșită din adolescență, foarte frumoasă, de care toți se îndrăgosteau. Debutanta l-a preferat pe Gherasimov. Peste un an s-au căsătorit. Actrița își amintește cu umor că atunci cînd l-a prezentat familiei, mama ei l-a privit cu dezaprobare pe viitorul ei ginere, care din necesități de filmare purta o barbă roșcată ce dădea un aer de cruzime feței lui tăiate în linii severe și imediat ce-au rămas singure i-a spus:

— Să știți că asta o să te înjunghie! De atunci au trecut patru decenii. Tamara Makarova e și azi foarte frumoasă, anii n-au avut nici o putere asupra ochilor ei nemaipomeniți, cu gene ca niște streșini. Nici asupra fizionomiei puternice și concentrate a lui Gherasimov. Dar asta încă nu înseamnă nimic. Amîndoi au o personalitate, un farmec care le dau o prezență de adevărate vedete. Fascinația lor vine din inteligență și sensibilitate, din cultură și rafinament, din gust și simțul umorului. Și mai vine dintr-o calitate foarte prețioasă: au colindat nu numai lumea în lung și în lat, ci și sufletul omenesc, căruia știu să-i asculte atent mișcările subterane.

Despre soții Gherasimov nu se poate vorbi decît la plural. E greu să-i

placă unuia ceva și celuilalt nu, sau să-i displacă unuia ceva și celuilalt nu (din ceea ce-i esențial, firește). Înțelegerea dintre ei e atît de perfectă — de altfel vechimea căsniciei lor o confirmă, se știe ce greu rezistă mariajele artistice — încît te gîndești că trebuie să fie adevărată frumoasa legendă indiană care spune că atunci cînd a fost creată lumea, pentru fiecare pereche de bărbat și femeie a fost tăiată în două câte o portocală. Cînd cele două jumătăți se întîlnesc, refăcînd integritatea fructului, cuplul e fericit.

Acum cîțva timp, în U.R.S.S. s-a iscat o situație fără precedent. Cînd pe malul lacului Baikal, perlă de frumusețe naturală, cu ape adînci și limpezi, s-a deschis șantierul unui mare obiectiv industrial, știrea a stîrnit protestul populației. Împotriva construcției s-a pornit o campanie susținută, în care s-au angajat savanți, scriitori, ziariști, reprezentanți ai multor altor profesii, deși cu toții erau conștienți de utilitatea construcției în ansamblul economiei naționale. Dar industrializarea Baikalului înseamnă moartea lacului, moartea unui anumit gen de relații între om și natură. Și oamenii au pornit să apere frumosul împotriva utilului.

Ca un adevărat barometru al timpului său, Gherasimov, pe care-l pasionează dintotdeauna tainicele resorturi ce leagă de veacuri destinele umane și dialectica naturii, a plecat cu arme și bagaje pe malul Baikalului. Acolo s-a născut noul lui film, „Iacul”, care-î mplinește opera proiectată în simetrii tematice, cu leitmotive care se interferează relevant. Dirijată de mîna unui maestru, creația lui realizează astfel acordurile unei tulburătoare simfonii dedicate omului modern și încurcătelor, uneori dramaticelor lui relații cu mediul înconjurător, cu exigențele progresului tehnic.

Eroii filmului au prototipuri în realitatea Baikalului, iar interpreții le-au întregit biografia cu propriile lor destine, cu sistemul lor de gîndire și simțire.

— Altfei nici nu merită să faci filme. Invenția nu mă mai interesează — spune Gherasimov

— Doamnă Makarova, jucați în noul film rolul soțului dv?

— Nu. A vrut să scrie un rol pentru mine, să mă facă soția lui Jakov, dar am preferat să-l las pe Jakov văduv. Asta schimbă caracterul fiicei lui.

— Și caracterul lui — zîmbește Gherasimov subțire

Tamara Makarova îl fulgeră tandru cu ochii ei superbi

Iulia Scutaru

CINEMA

Cum a salvat Anthony Quinn un milion de sticle de Cinzano

În ultimele zile ale războiului, hitleristii au mirosit că în orașelul Santa-Vittoria din Italia de nord, unde se afla comandamentul general al faimosului concern „Cinzano” care aprovizionează lumea întreagă cu aperitivele sale, ar exista uriașe rezerve de vin — un milion de sticle! Au făcut tot ce au putut ca să pună mîna pe ele, dar locuitorii orașelului în frunte cu istetul lor primar au reușit să le salveze, ducîndu-i de nas pe ocupanți.

Literatul american Robert Chrisnton a aflat de această întîmplare autentică și a scris un articol care a avut mare succes. Dîndu-și seama că a dat peste un excelent subiect de roman, Chrisnton s-a așezat la masa de lucru. Cartea, intitulată „Secretul Santei-Vittoria”, a fost aproape un an bestsellerul american nr. 1.

Cînd i-a căzut sub ochi lui Stanley Kramer, care tocmai căuta un subiect de film, regizorul s-a hotărît pe loc. Și a și pus în funcțiune mașinăria ireproșabil organizată a echipei sale. În timp ce scenariștii țeseau canavaua viitorului film, asistenții regizorului băteau drumurile Italiei în căutarea măruntului orașel de provincie creat de imaginația scriitorului — adevărata Santa Vittoria fusese respinsă din pricina totalei lipse de fotogenie a acestei capitale a Cinzano-ului. Orașelul trebuia să fie bătrîn și plasat pe o pantă abruptă, să aibă în centru o piețișoară pavată cu piatră (asfaltul i-ar fi strîcat fasonul), o fîntînă veche și naivă și un W.C. public. Asistenții au „probat” 146 de localități și cînd aproape că își pierduseră nădejdea, au descoperit Anticoli-Corrado, care, de altfel, se află la numai 57 kilometri de Roma.

La Anticoli-Corrado, o fărîmă de orașel cuibărit de vreo două mii de ani pe o pantă abruptă de munte, au găsit de toate: și străduțe medievale tipice, și piețișoara pavată cum le trebuia lor, și chiar fîntîna de piatră din care curge o șuviță subțire de apă. Dar cel mai interesant era că temperamentosi locuitorii ai orașului semănau uimitor cu eroii romanului lui Chrisnton, așa încît alegerea figurației nu mai constituia nici o problemă. În acest cadru ideal au început să se lege evenimentele filmului.

„Războiul era pe sfîrșite. Populația epuizată a orașelului Santa-Vittoria, pierdut în munți, aștepta cu sufletul la gură finalul salvator. Și deodată vine știrea că Mussolini a fost spînzurat. O explozie de bucurie zguduie orașul. Fiecare se manifestă cum îi este firea. Bețivanul Italo Bombolini (Anthony Quinn), vestit pentru scandalurile lui cu arțăgoasa-i nevastă Rosa (Anna Magnani) care ține o circumioară prăpădită, pune la cale un chef monstru cu prietenii. Înfierbîntat de vin, se catără printr-o minune pe turnul de apă ca să dea jos o lozincă de preamărire a lui Mussolini. Concetățenii, încințați de această bravură, se strîng în jurul turnului să-l aclame. În timp ce un tînăr curajos și inimos îl ajută să coboare, cineva din mulțime strigă: „Să-l facem primar pe Bombolini!” Primar? De ce nu? Postul tocmai rămăsese vacant prin izgonirea fascistului care-l ocupa. Cum vremurile erau tulburi și nesigure, nimeni nu se grăbea să-l înlocuiască. Și Bombolini se trezește primar. Dar n-apucă să fie înscăunat ca lumea, că în oraș dă buzna un detașament hitlerist comandat de ofițerul Sepp von Prum (Hardy Kruger). Chiar dacă războiul era pierdut, generalii nu vroiau să piardă și vinul

Numai că pentru locuitorii Santei-Vittoria vinul era unicul mijloc de trai. Să dea inamicului un milion de sticle cu cinci minute înainte de sfîrșitul războiului și să rămînă muritori de foame? Asta nu! Și între lăcomia ocupanților și mîntea isteată a locuitorilor din Santa-Vittoria începe un original duel. Santavittorienii conduși de Bombolini, pe care situația și încrederea concetățenilor îl schimbă făcîndu-l alt om, reușesc să ascundă atît de bine vinul într-o peșteră veche, încît nu mai poate fi găsit.

Stanley Kramer a filmat în Italia 101 zile, comandînd o echipă de două sute

de inși — actori, operatori, personal tehnic. Munca a fost grea, cu atît mai mult cu cît populația din Anticoli-Corrado, aflînd că în orașelul ei se face un film, a hotărît să cîștige zdravăn de pe urma lui. Așa a început un al doilea duel al locuitorilor orașelului. Kramer a trebuit să încheie cinci sute de contracte prevăzînd despăgubiri de toate felurile: pentru dreptul de a filmă sub ferestrele unei case medievale foarte fotogenice; pentru tulburarea activității normale a pieții orașului; pentru zgomotul care-i deranja pe locuitorii etc., etc. Cel mai ingenios a fost proprietarul chioșcului de ziare din piața centrală. Necesități de filmare cereau ca chioșcul lui să fie acoperit cu un decor care reprezenta o vespasiană. Proprietarul a făcut scandal, tipînd că nu va tolera această ofensă decît contra sumei de 1600 de dolari. Kramer n-a avut încotro și a trebuit să-i plătească.

I. Jukov

MUZICĂ

Mravinski

Pentru amatorii de muzică din întreaga lume numele marelui dirijor este indisolubil legat de Filarmonica din Leningrad pe care a modelat-o cu mare finețe și competență. Cu prilejul „Zilelor culturii sovietice” roadele muncii sale de cîteva decenii i-au încîntat și pe melomanii din București și Cluj, dînd măsura seriozității și a unei uimitoare discipline profesionale, a conștiinței artistice atît de elevate a ansamblului leningrădean.

Dirijorul în trei posturi caracteristice

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

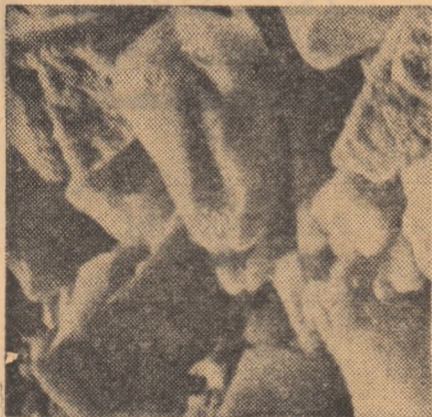
tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

o bandă îngustă pe care se desfășoară principala bătălie pentru înapoierea la viață.

Se știe că omul are numai o viață, dar două morți: moartea clinică care survine după oprirea inimii, în care mai poate fi încercată o salvare și moartea biologică care exprimă descompunerea celulelor cerebrale și este ireversibilă. Între aceste două stări există un decalaj de câteva minute de viață a creierului. Lipsite de aflusul normal de oxigen, delicatele sale celule mor apoi, la 4-6 minute după oprirea inimii. Profesorul Șipov, care s-a consacrat cauzei extrem de dificile și puțin explorate a reanimării, s-a străduit să lungească acest interval prin hipotermie, adică răcirea organismului, combinată cu somnul narcotic. „Pacienta” a rămas timp de două săptămâni într-o stare de viață vegetativă, cu alte cuvinte în stare de moarte clinică prelungită. Așezată într-o raclă, ca domnița din poveste, trupul ei a fost răcit pînă la temperatura de 26°. Generatorul de frig, un aparat cu freon, nu înceta să funcționeze nici o clipă, iar dispozitive speciale vegheau la menținerea unei temperaturi constante. Hipotermia a salvat creierul de la moarte și a permis restabilirea tuturor celorlalte funcțiuni ale organismului.

În ultimii ani, eforturile specialiștilor în acest domeniu s-au concentrat spre studierea unor noi metode hipotermice, spre crearea unei aparaturi moderne, portative. O nouă pagină în istoria hipotermiei a fost recent înscrisă de cer-

La început, pentru hipotermie a fost folosită gheața

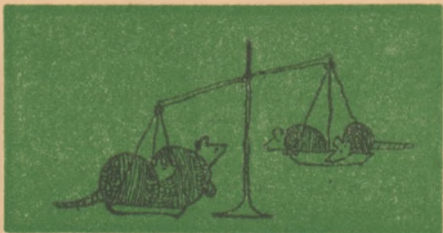
cetătorii Institutului științific de chirurgie experimentală și clinică, condus de acad. Boris Petrovski. Un grup de colaboratori ai acestui institut, dirijat de prof. V. Bukov, a creat o metodă de hipotermie cranio-cerebrală: o scădere sigură și rapidă a temperaturii creierului, prin răcirea țesuturilor superficiale ale craniului. Pînă a se ajunge aici au fost încercate mai multe procedee. Între altele au fost realizate câteva tipuri de căști. Prin unele circula apă rece, prin altele aer sau un amestec de zăpadă și sare; în fine, un alt tip este dotat cu termopile cu semiconductoare. Din această multitudinea de procedee a fost aleasă forma cea mai ușoară, sigură și comodă: o cască cu jet combinat cu un generator de frig cu freon. Aparatul a fost numit „Frig-2 F”. La baza căștii se află niște tuburi reunite într-o carcasă avînd forma capului, prin care circula un lichid rece: apă combinată cu alcool sau glicerină, încît frigul pătrunde rapid prin cutia craniană pînă la țesuturile interioare cele mai profunde.

Cu ajutorul aparatului „Frig-2 F” au fost realizate pînă acum treizeci de operații extrem de complexe.

GENETICA

Gemenii nu se aseamănă

Un mic mamifer originar din America de Sud, cu trupul acoperit cu o platoșă din plăci osoase care-i conferă un aspect bizar și feroce, este pe cale să răstoarne axiomele geneticii. Membru al ordinului Xenarthra, armadillo a trezit interesul biologilor dat fiind că dă naștere întotdeauna la 4 pui aparent identici. Aceștia se dezvoltă dintr-un singur ou fecundat care, la început, crește ca orice celulă, prin diviziune, dar ulterior produce patru muguri ce se dezvoltă independent, ca indivizi distincți. Provenind din același ou, conform geneticii clasice, cei patru pui ar trebui să semene într-adevăr ca două picături de apă din punct de vedere biochimic și al greutății diverselor organe, adică să fie obiecte ideale pentru studierea raporturilor dintre factorii ereditari și cei de mediu. Dar iată că această presupunere se dovedește a nu fi întemeiată căci fiecare pui își are caracteristicile lui, după cum au arătat următoarele experiențe: 16 grupe a câte 4 gemeni de armadillo au fost sacrificați imediat după naștere pentru a exclude orice influență a mediului exterior. În fiecare grupă au fost determinați 20 de parametri: greutatea totală a corpului, greutatea diverselor organe, noradrenalina, catecolaminele și alte substanțe chimice aflate în splină, suprarenale și creier etc. Spre surpriza cercetătorilor, diferențele constatate între gemenii născuți din aceeași mamă au fost uneori considerabile. Iată un

exemplu de greutate corporală: 1 709, 1 624, 1 570 și 1 491 grame.

Factorii care provoacă aceste diferențe sînt încă misterioși. Deosebiri în alimentarea cu sînge ori în așezarea în uter ar putea explica unele din ele, dar nu pe cele mai importante. Cercetătorii sînt înclinați să incrimineze mai curînd modificări accidentale ale citoplasmei în cel patru muguri inițiali.

Genetica modernă susține că trăsăturile moștenite sînt înscrise în dubla elice a acidului dezoxiribonucleic (ADN) și că acesta se găsește exclusiv în nucleul celulelor. Experiențe recente sugerează, însă, existența unui acid dezoxiribonucleic extranuclear precum și influențarea eredității de către niște factori citoplasmatici care nu ar avea nici o legătură cu ADN. Puii de armadillo vin să întărească rezultatele acestor experiențe. Dacă există, într-adevăr, factorii citoplasmatici ar fi cei care stabilesc ce trăsături se moștenesc, „pornin” sau oprind anumite gene. Și cum aceste trăsături sînt determinate de gradul de proliferare a unor celule diferențiate, rezultă că ar rămîne în picioare numai studiile genetice efectuate pe organisme unicelulare și că s-ar repune întrebarea: cum se transmit caracterele ereditare la animalele posesoare de celule puternic diferențiate? S-ar putea deci ca cei patru pui de armadillo să fi deschis un capitol complet nou și neașteptat în genetica mamiferelor.

TOXICOLOGIE

O sumbră și veninoasă familie

După gradul de toxicitate, origine, mod de acțiune, veninurile sînt de o surprinzătoare varietate. Una din cele mai mari și variate categorii o formează veninurile de origine animală. Ori de câte ori e vorba de ele ne gîndim în primul rînd la șerpi, deși din cele 300 de specii de reptile periculoase pentru om nici una nu e atît de veninoasă ca unele broaște, de pildă. Înainte însă de a face cunoștință cu ele amintim că unele vietăți au un sistem mecanic

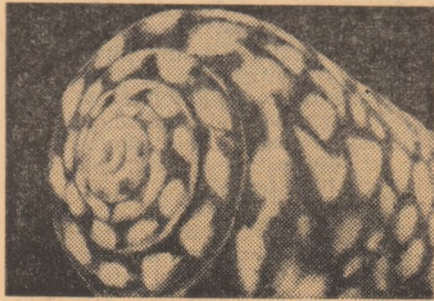
— Trebuie să fii mulțumit că pleci în concediu.
— Ce mulțumit! Jumătate din timp mi-l pierd cu drumul.

pentru eliminarea veninului, altele, care nu au dinți sau ace, secretă substanțele toxice direct pe suprafața corpului. Broaștele veninoase fac parte din ultima categorie.

Dendrobates tinctorius e o broască din America de Sud, lungă de numai 3 cm., neagră și cu dungi galbene. Ea furniza indienilor un venin foarte puternic pentru săgeți. Spre a studia această vietate curioasă, o expediție științifică a capturat în pădurile Columbiei 2.400 de exemplare din epiderma cărora a fost apoi extrasă, în laborator, mai puțin de o treime de miligram de venin. Această cantitate este, însă numai în aparență infimă. Căci din veninul unei singure broaște indienii confecționau 50 de săgeți otrăvite iar o săgeată otrăvită paralizază o panteră în mai puțin de un minut. În plus, veninul acestei broaște rămîne activ timp de cîțiva ani. Cercetătorii l-au botezat batrahotoxină. Produce paralizie neuromusculară mortală și deocamdată nu are antidot.

Încercările de a sintetiza batrahotoxina au dat greș. Despre structura chimică a acestui puternic venin se știe că are o moleculă complexă, asemănătoare cu aceea a hormonilor steroizi. Veninul are un îndoit efect asupra sistemului nervos: împiedică transmiterea impulsului nervos în mușchi și dereglează activitatea cardiacă. În experiențele de laborator au fost ucise șoareci injectîndu-li-se, fiecăruia, 27 de zecimi de miliardimi de gram de batrahotoxină. Veninul șarpelui cu clopoțel, de pildă, e de 30 de ori mai slab.

Cele mai multe veninuri secretate de reptile și insecte conțin două principii toxice: unul afectează sistemul nervos, celălalt circulația sanguină. Porțiunile lor în același venin diferă, deci natura

Țepii acestei frumoase scoici conțin venin

efectului depinde de preponderența unuia din principii. Cele mai periculoase sînt veninurile neurotoxice, cu efect rapid și care reclamă deci o intervenție promptă, din păcate nu întotdeauna posibilă. Veninurile care acționează asupra sîngelui (descompunînd eritrocitele și producînd coagularea) sînt mult mai lente. Un loc aparte în această ierarhie îl ocupă peștii care, spre deosebire de unii semeni de-ai lor ce-și secretă veninul prin ace, țepi, dinți, sînt toxici numai cînd sînt consumați. În această privință de o tristă celebritate se bucură peștele fugu. Din epiderma, ficatul și icrele acestui pește specialiștii japonezi au obținut venin în stare pură, sub formă de cristale prismatice. Numită tetrodotoxină, această substanță e una din cele mai puternice toxine cunoscute, mortală în doză de 0,00001 g/kg.

Sumbra familie a acestor otrăvuri are însă și circumstanțe atenuante: fie în stare naturală, fie sintetizate, ele pot fi folosite, în anumite doze, în scopuri terapeutice.

ASTRONOMIE

Există în spațiu „materie neagră”?

Există în Univers „materie neagră”. Sau, mai bine zis, materie moartă, intrucît ar proveni din galaxii defuncte?

Ipoteza existenței unor stele și galaxii „negre”, care nu strălucesc deci, a fost recent formulată și stîrnește un legitim interes în cercurile de specialitate. Ele ar fi alcătuite din materiale cu o densitate de ordinul a 10⁻²⁰ grame pe centimetrul cub. Cu alte cuvinte, de ordinul densității interspațiale. S-ar putea să fie vorba, ni se spune, de niște nori intergalactici difuzi: o formă stinsă a materiei, care ar fi stat la originea formării stelelor și a piticelor albe și în care n-ar mai avea loc reacții termionucleare, ca în Soarele nostru. Temperaturile acestor formații ar fi foarte joase.

Dar pe ce se întemeiază teoria?

Situația regiunii din spațiu unde s-ar verifica ea s-a realizat studiind spectrul unor quasare și în special pe acela al lui PK 0237-23 al cărui aspect prezintă dungi de absorbție corespunzătoare cu cinci decalări ale roșului. Decalajul dungii roșii a liniilor spectrale prin așa-numitul efect Doppler permite într-adevăr determinarea regiunilor din spațiu unde se produce absorbția. Materia absorbantă se deplasează de altfel cu o viteză care corespunde exact cu decalajul observat în spectru. Această viteză de recesiune e proporțională cu depărțirea regiunii unde este localizată materia neagră în raport cu noi. Așadar, absorbția este prilejuită în spectrul quasarului de trecerea luminii pe care o emite prin galaxii stinse situate în axa de observație.

În cosmologie există obiceiul de a presupune că distribuția statistică a materiei intersiderale ar fi de ordinul a 10⁻²⁰ grame pe centimetrul cub. Aceasta nu-i însă decît o medie statistică. Noua teorie afirmă că între noi și quasarul amintit ar exista patru-cinci galaxii formate din materie neagră a căror densitate globală ar corespunde cu cea determinată de cosmologi. Ceea ce-i mai precis și nu contrazice cifrele avansate de cei din urmă.

În sfîrșit, se mai presupune că una din dungile de absorbție, cea situată cel mai aproape de dunga roșie normală de emisie a lui PK 0237-23, s-ar datora prezenței de nori gazoși în jurul acestui quasar.

AUSTRALIA

Printre giganti

— Dacă vreau să vizitez Insula Cangurilor?

Ce întrebare! Evident că voiam. Nu mă stingherea de fel faptul că acolo era iarnă, o iarnă destul de rece pentru regiunea aceea. Din informațiile pe care le culesesem aflasem că Insula Cangurilor e a doua ca mărime după Tasmania și că, din momentul descoperirii ei, de perfidele-i țărături s-au izbit 163 de nave; mai știam de asemenea că insula e populată de o specie foarte originală de canguri uriași, de culoare maro închis, și că pe teritoriul ei se mai poate vedea încă adevărata junglă australiană, așa cum au găsit-o primii europeni sau chiar cei dinții aborigeni...

Din păcate mult lăudatul feribot, la bordul căruia se poate ajunge în insulă în numai șase ore, era la reparat. Încit eu și cei doi colaboratori ai mei a trebuit să călătorim pină acolo cu avionul.

Mărturisesc că în adîncul sufletului eram mulțumit, întrucît suport greu tangajul și acum 34 de ani am jurat să nu mai recurg niciodată la serviciile transportului naval. Dar cînd am ajuns, într-o goană nebună, pe aeroportul din Adelaide, elicele avionului și începuseră să se rotească, iar funcționarul de serviciu, după ce ne-a examinat cu o privire critică valizele, baleturile, trepiedele și celelalte bagaje nu s-a lăsat înduplecat în ruptul capului:

— Nu, nu se poate. Nu insistați!

Dar eu și comandasem telefonic în insulă o mașină și nu voiam să pierd timpul. Încit am început să alerg încoace și încolo pe aeroport ca să găsec un mic avion particular, pe care să-l pot închiria ca să mă ducă în insulă. Din fericire am găsit. Aparatul s-a desprins greu de pistă, ridîcînd în văzduh o încărcătură care-i cam depășea puterile: subsemnatul, operatorul meu, soția lui și tot calabalăicul nostru.

A doua zi, în fața hotelului nostru a stopat un mic automobil; și, după ce ne-am înghesuit cu chiu cu vai în el, am pornit mai întîi pe o șosea asfaltată, apoi pe un drum prăfuit, să cutreierăm insula, care are o lungime de 144 km și o lățime de 40 km, populată cu mult înaintea sudului Australiei. Dar cu cîteva sute de ani înainte de venirea europenilor, aborigenii fie că au dispărut, fie că s-au mutat în alte regiuni; nevăzînd ieșînd fum din coșuri căpitanul Mathieu Flinders, care a descoperit pentru noi europenii insula în 1802, a decretat numaidecît că e nelocuită. Navigatorul englez a putut trage această concluzie și după comportamentul animalelor, care erau extrem de încrezătoare în om. Mai cu seamă cangurul, despre care el a scris că „pot fi ucîși foarte ușor, chiar numai cu un băț...”

Căpitanul Flinders s-a bucurat atît de mult că avea o sursă accesibilă de carne, încit a numit fișia de uscat descoperită de el Insula Cangurilor, denumire care se păstrează și acum. Mai tîrziu, navigatorul francez Nicolas Bodin, care a făcut înconjurul insulei la bordul unei corăbii, i-a stabilit coordonatele și suprafața, numînd una din văile ei, în care erau mulți struți de mici dimensiuni. Valea Cazuariilor. Dar să-i trecem cu vederea căpitanului

slabele cunoștințe de zoologie, care l-au făcut să confunde struții emu cu cazuarii, pentru că la urma urmei nu-i un lucru chiar atît de grav.

Apoi multă vreme nimeni nu s-a mai interesat de întinsa insulă, acoperită cu eucalipti. Dar între 1802—1836 s-au stabilit acolo cîțiva foști marinari însurați cu femei băstinașe. Colonizarea n-a fost prea rentabilă pentru autorități, căci oile pe care le creșteau noii veniți mureau pe capete din pricina unor misterioase „friguri de coastă”, griul și orzul dădeau recolte slabe, iar din sumedenia de canguri și foci nu mai rămăsese aproape nimic. Și o dată cu dezvoltarea orașului Adelaide și după ce în sudul Australiei a început să se cultive viță de vie și s-au descoperit zăcăminte de aur, coloniștii s-au mutat din insulă pe continent. Încit, în 1901, Insula Cangurilor nu mai avea decît 720 de locuitori.

Cînd micul nostru automobil a în-

Ursuleji-coala, una din curiozitățile continentului australian

trat pe porțile de lemn ale rezervației Flinders-Chase, într-o pădurice de eucalipti am zărit primii ursuleți coala. Erau instalați confortabil în virful copacilor, fiecare separat, în „locuința” lui. Primii coala au fost aduși în insulă abia în 1924. Apoi, vreme de șapte ani au fost ținuți în niște imense voliere cu gratii, în care timp au văduvit aproape complet de frunze copacii, dar se înmulțeau foarte greu. Numai după ce au fost lăsați în libertate au început să prospere. Acum, în insulă există sute de urși coala, deși un mare număr dintre ei a murit în timpul unui cumplit incendiu din 1958.

În mijlocul unei poenite se aflau cîțiva canguri uriași. Am încercat să scot cît mai încet cu puțință aparatul de filmat de teamă să nu-i alung. Dar nici gînd să se clintească din loc. Am mai făcut cîțiva pași, dar, miracol, nici atunci n-au încercat să fugă.

Animalele au o lungime de 1,2 și chiar 1,4 metri, iar capul le e mult mai mare decît la celelalte specii de canguri. Deși în ultimii 150 de ani au avut prilejul să acumuleze o tristă experiență în contactul cu oamenii, au rămas totuși cei mai blînzi și încrezători dintre canguri.

Cangurii „insulari”, care nu pot fi întîlniți în nici o grădina zoologică din Europa sau America, se hrănesc cu iarba care crește printre eucalipti și în poiene. În verile toride, secetoase slăbesc însă foarte mult.

Un pădurar mi-a povestit o foarte interesantă întîmplare la care a fost martor. Într-o zi, un cangur bătrîn s-a bătut cu un cățel care se tot ținea după el. Cangurul l-a înșfăcat cu labele și a început să sară, cu el în brațe, spre un rîuleț, cu intenția evidentă de a-l îneca, căci așa obișnuiesc cangurii să-și soluționeze conflictele. Apa era însă mult mai adîncă decît își închipuise el și amîndouă animalele

s-au dus la fund. Dar cangurul a ieșit numaidecît la suprafață și a izbutit să se prindă cu o labă de o creangă, iar cu cealaltă continua să-l afunde pe ciine. Spre ghinionul lui, însă, ramura s-a rupt și cei doi adversari au fost din nou acoperiți de apă. Apoi au ieșit amîndoi la mal, țînîndu-se însă cît mai departe unul de celălalt.

Riul care străbate rezervația Flinders-Chase formează, într-un anumit punct, un lac întins și adînc a cărui apă e rece chiar în timpul verilor celor mai toride. Acum cîțiva ani, în lac au fost aduși ornitorinci, care nu existau pînă atunci în insulă. Timp de vreo doi ani au mai putut fi văzuți în riu, dar apoi s-au retras mult mai departe, pe cursul superior al rîului și s-au pierdut în vegetația luxuriantă a apei aproape deloc neexplorată. Se crede însă că n-au dispărut nici acum.

Din fericire, în insulă n-au fost aduse niciodată vulpi. Localnicii mi-au spus cu mîndrie că au fost destul de deștepti ca să nu îngăduie nici aducerea în insulă a iepurilor de casă, care au pustiit, cum se știe, continentul australian. N-am vrut să polemizez cu ei, dar știu sigur să se înșeală: în insulă au fost aduși iepuri de casă. Dar acest lucru s-a întîmplat de mult și micile viețuitoare nu s-au adaptat, din fericire. Poate din aceeași pricină care a făcut ca timp de un secol oile

compoziția desenului, execuția l-au determinat pe specialiști să afirme că inegalabilul covor cuprinde în el întreaga natură.

Despre măiestria țesătorilor de covoare iranieni s-au scris sute de cărți, celebrilor meșteri li s-au închinat povești și legende. Una din aceste povești, consemnată de istoricii medievale, arată că în secolul VII în palatul regal din orașul Ctesiphon, exista un covor numit „Grădina lui Cosroe primăvara” și că în clipa cînd covorul era așezat pe podea încăperea era înfiorată de o adiere primăvărată, atît de perfect era redată în arabescurile sale trezirea la viață a naturii. Alte legende spun că motivele covoarelor persane sînt tot atît de bogate și diverse ca trilurile privighetoarei.

Dar la ce bun legendele și poveștile. E deajuns să străbați bazarul din Teheran, străzile comerciale ale orașului ca să vezi cu proprii-ți ochi inegalabila frumusețe a covoarelor persane, neobișnuita fantezie și măiestrie a țesătorilor. Expoziția de covoare lucrate în ultimul sfert de veac, deschisă recent în capitala Iranului, a însemnat un adevărat imn închinat frumuseții. Nicăieri n-am văzut o atît de uluitoare gamă de culori, o atît de mare varietate de motive. De altfel, specialiștii socotesc că meșterii iranieni au creat, în istoria producției lor de covoare, 12 000 de desene.

În cadrul expoziției au fost prezentate covoare din diverse școli, stiluri și regiuni, mai cu seamă din Isfahan, Kashan, Kum, Kerman, Shiraz, Tabriz. Fiecare covor are trăsături specifice, o tonalitate coloristică deosebită, încit e greu să preferi o regiune sau alta, o școală sau alta. „Evident, nu oricine poate observa deosebirile dintre splendidele covoare de Kerman și la fel de frumoasele covoare de Kashan — a scris, pe bună dreptate, un ziar din Teheran. — Dar între ele există totuși unele deosebiri, ca între tablourile lui Manet și Monet”.

Dacă covoarele de Isfahan și Nain sînt celebre pentru delicata lor combinație de bleu pal, bej și bleumarin, pentru finețea și caracterul complicat al desenului, asemănător cu motivele și coloritul cupolelor moscheelor din Isfahan, covoarele de Kerman, în afară de arabescurile frumoase sînt renumite și pentru rezistența lor.

Nu întîmplător expresia „rezistent ca covoarele de Kerman” a devenit o zicală populară care înseamnă că un obiect este extrem de trainic, n-are moarte.

Dar merită amintită și arta de restaurare a covoarelor, care în Iran a atins perfecțiunea. Unul din centrele în care covoarelor li se conferă o a doua tinerețe se află lîngă Teheran. E vorba de micul lac Chashme-Ali, care se alimentează cu apă mereu proaspătă și caldă din niște izvoare ce țînesc de la poalele unor stînci. Această apă, provenită dintr-o sursă „miraculoasă”, bogată în săruri minerale, redă vechea frumusețe unor covoare rare, extrem de valoroase. Iranul este, se pare, singura țară în care covoarele sînt spălate. Căci pretutindeni ele sînt curățate prin procedee chimice. Aproape toți lucrătorii de la Chashme-Ali sînt localnici; unii dintre ei au deprins meșteșugul din tată în fiu. În tot cursul anului ei stau cu picioarele în apă pînă la genunchi și spală.

Țesutul covoarelor, este de veacuri principala ramură a producției meșteșugărești din Iran. Două treimi din meșteșugarii iranieni, care sînt acum în număr de un milion, lucrează covoare. Orașe și regiuni întregi se specializează în producția de covoare. Recent, orașul Kashan a sărbătorit 500 de ani de la înființarea acestei ramuri — principala îndeletnicire a populației.

A. Nenașev

IRAN

„Rezistent ca un covor de Kerman”

Producția iraniană de covoare are vechi tradiții: are o vechime de peste două milenii. În 1949, de pildă, în Siberia s-au descoperit resturile unui covor țesut în secolul V î.e.n. Un alt covor celebru datează de la începutul erei noastre, din epoca dinastiei persane a Sasanizilor și se numește „Cele patru anotimpuri ale anului”. Covorul, care a împodobit odinioară palate regesti, e împărțit în patru părți care corespund fiecare unui anotimp. Tema,

Peisaj marin
Desen de A. Grunin

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

A.R.L.U.S. : 25 de ani de la înființare

(Urmare din pag. a 3-a)

un ajutor activ al Partidului Comunist Român în întărirea prieteniei dintre popoarele noastre.

După ce a felicitat călduros A.R.L.U.S.-ul în numele Ambasadei Uniunii Sovietice, ambasadorul A. V. Basov a spus: Prietenia dintre popoarele sovietic și român are tradiții istorice. În anii de statornicire a Puterii sovietice, de luptă împotriva albagardiștilor și a intervenționistilor străini, care încercau să sugruma tinărul stat sovietic, s-a manifestat cu o mare forță solidaritatea cu revoluția a celor mai buni fii ai poporului român, care s-au ridicat în apărarea cuceririlor socialiste din țara noastră. Această glorioasă pagină din istorie a pus temelii trainice prieteniei noastre.

În anii grei ai regimului burghezo-moșieresc, reprezentanții progresiști ai poporului român au înființat, acum 35 de ani, din inițiativa comuniștilor, asociația „Amicii U.R.S.S.". Această organizație, la a cărei activitate participau oameni din diferite pături sociale și de diferite profesii, înfățișa poporului român realizările Uniunii Sovietice și politica ei externă de pace.

Aducând un omagiu veteranilor prieteniei româno-sovietice, A. V. Basov a arătat că în anii reacțiunii, dând dovadă de curaj și dârzenie și disprețuind primejdia ei și-au consacrat activitatea nobilei cauze a întăririi prieteniei dintre popoarele noastre.

După instaurarea puterii populare pe pământul României — a continuat vorbitorul — prietenia dintre popoarele sovietice și poporul român, consolidată de singele vărsat în comun în lupta cu fascismul, a căpătat un conținut calitativ nou. La temelia relațiilor dintre țările noastre au fost puse principiile marxism-leninismului, unitatea de țeluri și comunismul de interese în lupta pentru socialism și comunism, pentru pace în lumea întreagă.

Oamenii sovietici dau o înaltă apreciere activității desfășurate de A.R.L.U.S. pentru întărirea relațiilor de prietenie dintre popoarele noastre, continuând tradițiile statornicite de Asociația „Amicii U.R.S.S."

Colaborarea pe linia A.R.L.U.S.-ului și Asociației de prietenie sovieto-române contribuie la adâncirea și lărgirea relațiilor bilaterale dintre țările noastre. Aceste organizații își aduc o contribuție utilă la întărirea prieteniei frățești dintre popoarele Uniunii Sovietice și României.

Sărbătorim cea de-a 25-a aniversare a înființării A.R.L.U.S.-ului — a relevat vorbitorul — într-un moment când întreaga omenire progresistă se pregătește să întâmpine solemn o dată istorică de importanță mondială — centenarul nașterii lui V.I. Lenin, marele geniu al epocii noastre revoluționare, conducătorul mișcării comuniste mondiale, gânditor de seamă a cărui învățătură exprimă cerințele vitale ale contemporaneității. Milioanele de oameni sovietici întâmpină această mare sărbătoare cu noi înfăptuiri în construcția comunistă. Oamenii muncii din Republica Socialistă România se pregătesc de asemenea pentru jubileul lui Lenin.

În încheierea cuvântării, vorbitorul a adresat urări pentru întărirea și lărgirea prieteniei tradiționale dintre țările și popoarele noastre, pentru consolidarea unității țărilor socialiste, pentru întărirea păcii și a socialismului.

Din partea Ambasadei Uniunii Sovietice, A. V. Basov a înminat președintelui A.R.L.U.S. un mesaj de salut.

Adunarea s-a încheiat cu un program artistic susținut de cunoscuți actori ai scenei bucureștene.

Cu același prilej, în holul Casei prieteniei româno-sovietice a fost organizată o expoziție de fotografii, ilustrând dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre poporul român și popoarele sovietice. (Agerpres)

ELEGANT sau SPORT,
SOBRI sau în COLORIT CONTRAST,

costumul Dv
va fi ales desigur
din produsele
fabricii textile

DOROBANȚUL PLOIESTI

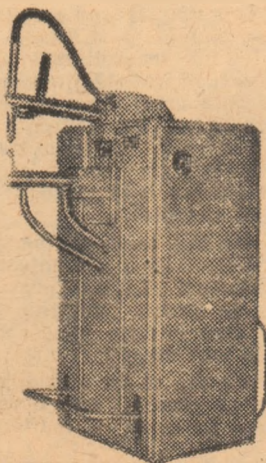
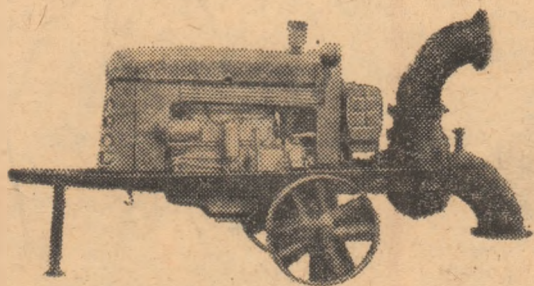

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI

EXECUTĂ

pe bază de repartiție și comandă fermă următoarele produse :

- agregate de pompare tip D. 108—12
- mașină de punctat electrică
- nicovale tip : 63 kgr, 100 kgr, 150 kgr
- role simple și duble S. 80
- diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole.

- TESĂTURI IMPRIMATE
- PIJAMALE
- DIFTINĂ
- FINET
- INDIAN
- ENKA

TESĂTURI VOPSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ
PENTRU CĂMĂȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE

INTREPRINDERILE TEXTILE

GALATI

pentru
sezonul
rece

Încălțăminte de acest sezon ?

Confecționate din piele și înlocuitori, pe calapoade moderne, noile modele de cizme cu carimb de diferite înălțimi, închise cu fermoar sau șiret, sînt foarte comode și protejează piciorul.

Tălpile din cauciuc antiderapant, și în același timp bun izolant, asigură stabilitate la mers.

Prețuri accesibile tuturor : 150—500 lei la încălțăminte de piele și 90—150 la cea din înlocuitori.

Sortimente complete de mărimi, culori, modele — pentru toate gusturile.

(2653)

„Operația Bernhardt” și... antecesorii

(Urmare din pag. 2-a)

o mare cantitate de lire sterline, cu care au inundat piața mondială (și mai cu seamă Orientul Apropiat, unde mai circulă și acum la bursa neagră).

Minuțiozitatea cu care a fost pregătită operația reiese, de pildă, din următorul fapt. Pentru fabricarea hîrtiei au fost aduse din Turcia, cu un vapor special..., citeva tone dintr-o anumită calitate de in care nu se găsea în Germania, din care s-a fabricat pînza. Apoi, la recomandarea chimiștilor, fișii din această pînza au fost folosite în uzine la ștersul mașinilor. După cîteva timp, ele au fost curățate, întrebuintate încă o dată ca zdrențe și abia după o nouă curățare au fost utilizate la fabricarea unei cantități de hîrtie. Cu aceeași mîgală s-a lucrat și la pregătirea matrițelor și clișeelelor.

Hitleriștii au fabricat bancnote de 5,

10, 20, 50, 100 și chiar 500 și 1000 de lire sterline, dar din prudență pe ultimele două nu le-au pus în circulație, iar pe cele de 100 de lire numai în cazuri excepționale.

La sfîrșitul lui 1944, SS-iștii au trecut și la falsificarea de dolari, dar n-au izbutit să-i tipărească și să-i pună în circulație pînă la terminarea războiului.

Dîndu-și seama că războiul era pierdut, la începutul lui 1945 SS-iștii au creat în Austria, Bavaria și în alte locuri ascunzători în care au depozitat documente secrete, aur, pietre prețioase și utilaj din laboratoarele și fabricile unde se falsificaseră lire sterline și dolari. O astfel de ascunzătoare a fost descoperită pe fundul lacului Töplitz din Austria, cu care prilej s-au scos la suprafață opt lăzi tixite cu lire sterline false și cu documentația privitoare la fabricarea lor...

— Cu mine nu se joacă nimeni ?

Foto I. Muravin

O clasă nedisciplinată

— Vasăzică astea sînt progresele la învățatură. O adevărată rușine ! Un dezastu !

Dirigintele scoase un oftat, apoi continuă :

— Acum despre disciplină. Am în față referatele tuturor profesorilor din clasa noastră. Tabloul general e jalnic.

Și dirigintele învăli clasa într-o privire severă atît cît îi permiteau cei 25 de ani ai săi. Se făcu o liniște mormintală.

— Agheev !

În banca a cincea se auzi un trosnet. Un bărbat înalt, voinic, un uriaș de vreo 40 de ani, se ridică stingaci din banca prea mică pentru el. Avea mîini enorme, cu care nu știa ce să facă. Și le sprijini de pupitru, dar banca trosni din nou și se clătina. Atunci bărbatul și le lipi de corp și incremeni în poziția de „drepti“.

— Prezent ! spuse el răgușit.

Dirigintele îl privi glacial și începu să citească.

— În ziua de opt Agheev a încălecat pe balustrada scării și și-a dat drumul în jos. La etajul IV l-a răsturnat pe profesorul de literatură Vladimir Antonovici și a continuat să se deplaseze în același mod fără să se scuze. Agheev a avut în clasa a IX-a o corigență la limba rusă. E timpul să se cumintească și să se apuce de învățatură. Decamdată atît.

Agheev pîti și se așeză Banca trosni din nou.

— Kulepin !

O femeie cu basma se ridică timid din banca I

— Aici — șopti femeia.

— În recreația mare a fumat în sub-sol, în sala cazanelor.

— Vai de mine ! exclamă femeia.

— Ce măsuri să luăm ? Azi se fumează în școală, mâine se vor consuma poate băuturi alcoolice și cine știe ce se va întimpla poimîine...

Femeia își duse batista la ochi și se lăsă să cadă în bancă.

— Kudelkova !

Undeva în fundul clasei se ridică un moșneag cu o barbă patriarhală și înfățișare de academician.

— Vă ascult, spuse el respectuos.

— Miercuri Kudelkova și-a făcut de cap la ora de gimnastică. A apărut costumată într-o rochie lungă de dantelă și bonetă cu panglici. A bunicii, probabil.

— În ce mă privește... începu moșneagul.

— În ce vă privește, vă atrag atenția că această faptă va fi discutată în cadrul consiliului pedagogic. Vă rog să spuneți părinților.

— Am să spun, șopti moșneagul și înghiți pe tîrîș o tabletă.

— Vă rog să luați hîrtie și toc și să scrieți ! spuse dirigintele, plimbîndu-se printre bănci.

— Dacă-i o problemă cu niște bazine cu apă sînt un om sfîrșit, sușoti un bătrînel din banca a treia.

— Ce bazine, ce apă ? Doar nu sîntem în clasa a patra, îi răspunse o doamnă bine, de vîrstă nedefinită.

— Vă rog să scrieți ce vă dictez ! spuse dirigintele. Temele orientative pentru semestrul I

1. Educație în spiritul respectului

pentru cei mari.

2. Alocarea sumei de 3 ruble și 90 de copeici pentru mîntu: dejun și 1 rublă și 50 de copeici pentru acțiuni culturale colective.

3. Ajutarea copiilor la colectarea de fiare vechi și maculatură.

4. Insușirea de către părinți a cursului de cunoștințe pedagogice elementare. Decamdată atît.

Dirigintele salută și plecă. Clasa se goli într-o clipită.

Culoarul, ticsit de elevi, zumzăia ca un stup de albine. Elevul Kulepin se apropie de mama lui și o trase de mînecă :

— Ce dai apă la șoareci ? Hai, termină, mă așteaptă băieții la pescuit ! Parc-ai fi la prima mustrare ! Nu mai boci, dacă-ți spun !.

Moșneagul-academician stătea într-un colț și privea dezarmat la fetișcana cîrnă din fața lui care îl admonesta :

— Nu te înțeleg, bunicule ! De ce te-ai lăsat intimidat ? Doar te-am învățat că să spui ! Of, tare mai sinteți neajutorati !.

În alt colț, uriașul cu mîini enorme stătea ca un cîine lovit în fața unui băiețandru, care-l bătea pe umăr cu indulgență.

— Lasă, babacule, trece și asta ! Nu te amări !

Se deschise o ușă și vocea dirigintelui acoperi rumoarea :

— Următoarea ședință cu părinții, peste trei săptămîni !

A. Șirvind

— Ascultă, bătrîne, tu te-ai născut înainte de începutul erei cosmice ?
Desen de G. Andrianov

Poligloții

Am un prieten care vorbește curent douăzeci de limbi. Eu, numai cincisprezece. Dar ne înțelegem de minune, mai ales că nevastă-sa nu știe decît rusește.

Într-o zi eram la acest prieten al meu. La un moment dat, cînd nevas-tă-sa începu să stringă masa, el mi se adresă în japoneză :

— Era o femeie superbă ! Un vis ! Blondă naturală și ce ochi, Dumnezeule, ce ochi ! Iar de siluetă, de finută, de mers, ce să mai zic ?

Apoi adăugă în franceză :

— O femeie pur și simplu înnebunitoare !

— Și ce-a fost mai departe ? m-am interesat eu în hindi,

— Am invitat-o la restaurant, mi-a răspuns el în arabă. Am mîncat, am băut, am ris, am dansat... Pe urmă am condus-o acasă, adăugă el în italiană. A fost marea mea pasiune...

— Ce-ar fi să vorbești despre pasiunile tale în altă parte, dragul meu ? Întrebă soția lui enervată.

De emoție m-am inecat cu o bucată de piine și am răsturnat paharul cu ceai.

— Ce tot spui ? ! Îi explicam cum e cu verbele defective în limba spaniolă, bolborosi prietenul meu. Apoi îmi șopti într-un dialect zulu :

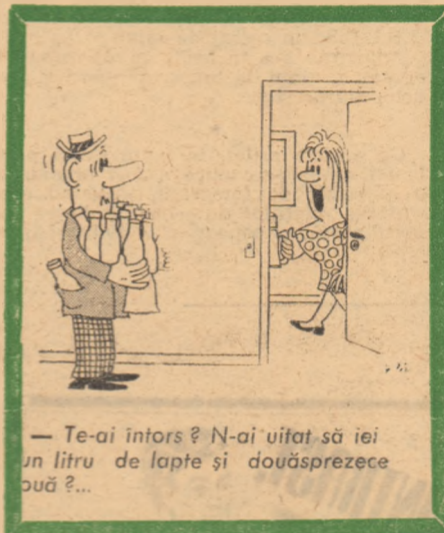
— Ia te uită ! Știe numai rusește și a înțeles totul !

— Femeile au intuiție, i-am răspuns în turcă.

Iar nevastă-sa mi-a replicat :

— Verbele defective sînt marea pasiune a soțului meu. Ori de cîte ori vorbește despre ele seamănă cu un cotoi în fața unei străchini cu smîntînă...

I. Nikolski

— Te-ai întors ? N-ai uitat să iei un litru de lapte și douăsprezece ouă ?...

Un meci elegant

Centrul înaintaș Hodikov driblase doi jucători și, năvălind în careu se pregătea să lovească mingea.

— Ce intenție aveți, stimate tovarășe ? se interesă portarul, mîeros.

— Să marchez un gol.

— Nu sinteți de părere, stimate tovarășe, că ar trebui să deviați mingea spre dreapta ? îl mai întrebă portarul.

— Lasă-l în pace ! interveni atunci extrema dreaptă Șurugov. Aștia nu se gîndesc decît să marcheze goluri. Au un cerc de interese foarte restrîns.

— În locul dumitale, tinere, aș ceda mingea unui apărător, îl sfătui din nou portarul pe Hodikov. Ați reușit să creați un moment de înaltă tensiune emoțională. Cred că-i deajuns. Meciul se transmite prin Interviziune și de ce să nemulțumim milioane de telespectatori ?

— Vezi să nu-ți dea mingea ! Nu mi-o dă mie, și doar sîtem din aceeași echipă !

— Nu procedezi bine, tovarășe Hodikov ! Eu, bunăoară, joc pe extrema stîngă. Știi ce fac ? Mă infund cu apărătorul meu personal undeva într-un colț atît de îndepărtat, încît uneori nici nu auzim fluierul arbitrului. Iar dumneata, tovarășe Hodikov, ce faci ? Ești centru înaintaș. Dar ce fel de centru ești, mă rog dumitale, dacă nu accepți să alergi pe teren fără minge ? Știi ce înseamnă să fii centru înaintaș ? Aștia-s eroi, domnule, care aleargă de le ies ochii două reprize încheiate, fără să atingă mingea măcar o dată !

— Îmi vine să dau o fugă la vestiar, să iau stiloul și să notez tot ce i-ai spus acum, scumpii mei colegi, interveni satisfăcut celălalt centru înaintaș Ori de cîte ori îi spun lui Hodikov : să creăm în centru o situație de tensiune, și-ai găsit ! El trage cu mingea în poartă. Îi spun : să ne pasăm mingea unul altuia ! Ași ! Hodikov dă o pasă pentru deschidere...

— Cel mai mult mă îngrijorează faptul că Hodikov îi influențează și pe alții, remarcă din nou portarul. Amărit D-aia se găsește cîte unii care se înfig să-ți vîre mingea în poartă cînd și-e lumea mai dragă !

— Vă rog să-mi dați voie să dezvolt ideea pe care ați emis-o adineaori, interveni Șurugov. E foarte dureros să

umor
r umor umor u,
r umor umor umor
umor umor umor umoi
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor
nor umor umor umor um
r umor umor umor umor
mor umor umor umor umc

vezi cum fotbalul, acest nobil sport care incîntă ochiul prin frumoasele-i combinații, e redus la un țel atît de meschin ca marcarea de goluri. Dar ce înseamnă asta, tovarășii ? Înseamnă să golești fotbalul de adevărata lui esență ! Să gîndești mecanic. În sfîrșit, tovarășe Hodikov, asta înseamnă carierism ! Ți-o spun pentru că ești nou-venit în mijlocul nostru și mai ai de învățat. Chibzuiește bine la ce-ai auzit azi !

— I-auzi ! Arbitrul fluieră ! Meciul s-a terminat. Fuga la duș, băieți !

N. Isaia

— Mulțumesc !